ANUL LV No. 5961

6 PAGINI

B 20201 F

MAI–IUNIE 1983

Curentul

Fondator: **PAMFIL ŞEICARU**

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
Strada Belvedere Nr. 6

TELEFOANE:

Redacţia	3.27.53	Cab. directorului	4.84.47
Secretariatul	3.40.86	Ad-torul delegat	3.34.89
Secretarul gen.	4.81.40	Contab. şi depoz.	3.00.90
Redacţia politică	3.40.88	Abon. şi publicit.	3.40.84
Redacţia sportivă	3.27.58	Expediţia şi vânz.	4.78.33
Provincia	4.89.78	Tipografia	4.84.48
Biroul comenzilor, Personalul, Contenciosul			4.92.37

Proprietar: „Curentul" S. A. R.

Tribunalul Ilfov. Registrul publicaţiilor No. 174/1938
Taxa poştală plătită în numerar conform aprob. direcţiei generale P. T. T. No. 23744/1939

Abonamente: 1 an . . . . 1700 lei
6 luni . . . . 900 „
3 luni . . . . 500 „
Instituţiuni de Stat şi particulare anual 3500 „

CÂTEVA LĂMURIRI PREGĂTITOARE

de PAMFIL ŞEICARU

Textul ce-l prezentăm este extras din „Istoria partidelor Naţional, Ţărănist şi Naţional-Ţărănist" (Vol. I; Editura Carpaţi, Madrid, 1963).

Deci, la 23 August 1944, poporul român este supus acestui regim de infernală concentrare a puterii sociale, monopolizată de partidul comunist, şi de sărăcire metodică a sufletului individual. Întrebarea este: cum a rezistat politic poporul român la această utilizare a fricii, spre a încovoia cerbicia individuală şi a topi tot ce forma personalitatea omului în acest furnal care este teroarea comunistă?

Partidele? Complect nepregătite atât teoretic cât şi moralmente pentru o rezistenţă eroică spre a-şi apăra credinţele politice. Cum spunea Maurice Maeterlink: „Felul cum noi iubim ceea ce credem că este un adevăr, are o mai mare importanţă decât adevărul însuşi. Să iubeşti sincer o mare valoare valorează, adesea, mai mult decât să serveşti caliceşte un mare adevăr". Partidele, aşa cum existau la 23 August 1944 după şase ani de rupere a contactului cu masele populare, nu aveau nici tradiţia acţiunilor revoluţionare, nici temperamentul revoluţionar care implica un curaj excepţional, acceptarea riscurilor unei acţiuni nelegale.

Partidul liberal a trăit ca rentier al capitalului revoluţionar, acumulat de revoluţionarii de la 1948. Se poate discuta ideologia acestor iniţiatori ai revoluţiei liberale, dar nu li se poate contesta nici idealismul şi nici voinţa de sacrificiu. De la 1866, partidul liberal a deţinut un quasi monopol al puterii. Dacă s'ar socoti durata guvernărilor liberale între 1866 şi 1937, adică timp de 70 de ani, partidul liberal a fost la putere 45 de ani. Ce nerv revoluţionar mai aveau liberalii la 23 August 1944?

Partidul naţional-ţărănist? Ramura naţionalilor nu aveau nici o tradiţie revoluţionară, ca partid. Revoluţia lui Avram Iancu s'a limitat la munţii Apuseni, unde moţii s'au luptat cu o dacică furie. Partidul naţional a revendicat revoluţia lui Avram Iancu, ca şi când ar fi făcut parte din patrimoniul lui politic, folosindu-se de confuzia creiată între discursul rostit de Simion Bărnuţiu — luat drept premiză a acţiunii lui Avram Iancu — şi răscoala moţilor. Partidul naţional a fost, în cadrul monarhiei habsburgice — partizan al luptei cu mijloace legale. Chiar Avram Iancu se socotea ca fiind în legalitate, deoarece el ducea lupta legală pentru împărat, împotriva insurecţilor maghiari. Aceasta este explicaţia refuzului, demn de un rege, al lui Avram Iancu de a vedea pe Franz Iosef, când acesta a venit pe la 1860 să viziteze Transilvania; „Ce are să-şi spună un mincinos (împăratul) şi un nebun?" Avram Iancu se socotea minţit şi trădat de împărat.

În ceea ce priveşte Memorandumul, el a fost o acţiune tipic legalistă, şi numai orbirea ungurilor a dat acestui act pacinic, perfect legal, o valoare revoluţionară. Iar în Octomvrie 1918 când partidul naţional a început să se mişte, monarhia era în plină descompunere.

Partidul ţărănist avea o ideologie care putea să fie calificată revoluţionară şi temperamente revoluţionare. Proiectul de Constituţie al partidului ţărănist, scris de C. Stere în 1923, reda spiritul revoluţionar al partidului ţărănist de-atunci, spirit care, după fuziunea cu naţionalii, a dispărut. La 23 August 1944, partidul naţional-ţărănist nu realizase situaţia României, Iuliu Maniu era convins că Roosvelt şi Churchill vor apăra cu îndârjire principiile democratice, împiedicând expansiunea comunismului. Avusese Iuliu Maniu vreo asigurare, dacă nu un angajament scris sau cel puţin verbal din partea lui Roosvelt şi a lui Churchill? Absolut nici unul. Atunci pe ce s'a răzimat? Pe o simplă interpretare falsă a scopurilor de război ale Anglo-Americanilor; Iuliu Maniu judecase sensul politic al celui de al doilea război mondial conform criteriilor impuse de faimoasele puncte ale Preşedintelui Wilsin, din 1918. Pe această eroare de interpretare, agravată de totala lui ignorare a problemelor internaţionale în raport cu forţele secrete care activau, s'a răzimat certitudinea lui Iuliu Maniu.

„Călindarul America" dedicat memoriei lui Iuliu Maniu, scrie: „În timp ce Maniu era ministru fără portofoliu în primul guvern prezidat de generalul Sănătescu — care urmează lui Antonescu (23 August-4 Noimbrie 1944) el începe să-şi dea seama de tragica soartă pe care Aliaţii o pregătiseră în realitate României". Greu se deşteptase Maniu de sub narcoticul care îi fusese servit de grupul condus de Grigore Niculescu-Buzeşti. E curios că toate tărăgănările de la Cairo nu-l treziseră. Nu mai face îndoială că „Scopurile de război ale Statelor Unite" de Walter Lippmann, care apărută în Martie 1944 şi care se găsea în vitrinele librăriilor din Ankara, unde ministru al României era Al. Cretzeanu, trimis la cererea lui Iuliu Maniu de mareşalul Antonescu, nu a fost adusă la cunoştinţa şefului partidului naţional-ţărănist. Se ştia că Walter Lippman era purtătorul de cuvânt al preşedintelui Roosvelt, de aceea această carte era interesantă; în ea se făcea cunoscut rezultatul conferinţei de la Teheran din Decembrie 1943, când s'au delimitat sferele de influenţă, stabilindu-se clar că România va intra în sfera de influenţă a Uniunii Sovietice. Este semnificativ că Walter Lippmann a întrebuinţat termenul „orbită" în loc de sferă, ceea ce ne îndreptăţeşte să credem că destinul de sateliţi ai Rusiei sovietice era deja decis pentru Cehoslovacia, Polonia, Finlanda, România, Bulgaria, Yugoslavia şi Ungaria. De-altfel, Walter Lippmann, exprimând în mod fidel punctul de vedere al preşedintelui Roosvelt, scria: „Micile naţiuni din Estul Europei să se alăture Rusiei". Pentru purtătorul de cuvânt al lui Roosvelt „aceasta era cea mai bună politică". Dar câţi dintre cei grupaţi în jurul lui Grigore Niculescu-Buzeşti aveau interesul să atragă atenţia lui Iuliu Maniu? Interesul lor era să-l adoarmă, utilizându-l ca pe un simplu instrument.

La totala necunoaştere a comunismului şi a imperialismului sovietic se mai adăuga şi greşeala de a crede că s'ar fi putut capta bunăvoinţa Rusiei sovietice. Când în Iunie 1944, Iuliu Maniu constituia „Blocul democrat" care includea şi pe comunişti, cu toate că partidul se reducea la o infimă minoritate — Ana Pauker însăşi mărturiseşte că în August 1944 nu existau decât 1000 de comunişti — şi realiza pentru prima oară în România „frontul popular", el nu'şi dăduse seama că evitând lupta cu comuniştii, virtual capitula. Spiritul de tranzacţie între două opinii antagoniste, care este de esenţa democraţiei nu intră în concepţia totalitară a comunismului. Frontul popular este pentru Moscova un expedient pentru a adormi instinctul de conservare al partidelor democraţiei liberale.

Partidul socialist-democrat n'a fost niciodată adeptul tacticei revoluţionare, urmând linia fixată de C. Dobrogeanu-Gherea. Chiar faptul că acesta a tradus „Bazele social-democraţiei" de Karl Kautzki, este o indicaţie a ostilităţii lui C. Dobrogeanu-Gherea faţă de tactica revoluţionară. Socialiştii români considerau că în cadrul unei democraţii reale, folosind propaganda, rând pe rând, toate deziderantele muncitorilor puteau fi aduse la îndeplinire.

Care dintre aceste trei partide ar fi fost în stare să facă opoziţie comuniştilor, susţinuţi nu de masele populare ci de armata sovietică? Nici unul. Singurul partid deprins cu lupta clandestină era „Garda de Fer", dar era proscris.

Pentru lichidarea partidelor democratice şi înscăunarea partidului comunist, Moscova a avut nevoie numai de şase luni. La sfârşitul lunii Februarie 1945, liberalii, naţional-ţărăniştii şi socialiştii-democraţi erau lichidaţi. Speranţele pe care le mai păstraseră cu ocazia alegerilor din Noimbrie 1946, dovedesc totala lor ignoranţă în ce priveşte comunismul. Procesul intentat conducătorilor partidului naţional-ţărănist a fost un prilej de a da în penibil spectacol lipsa de unitate şi de curaj politic a conducerii partidului. Când toţi fruntaşii partidului — afară de Ion Mihalache care a păstrat o ţinută demnă — au zvârlit toată răspunderea asupra lui Iuliu Maniu, cel mai vehement acuzator fiind Mihai Popovici, cu speranţa că vor fi achitaţi sau să scape cu pedepse mai uşoare, putem să ne dăm seama de lipsa de capacitate de luptă a partidului naţional-ţărănist. La începutul anului 1948, toate partidele democratice au fost lichidate atât ca organizare cât şi ca ideologie. Se mai poate vorbi de liberali de naţional-ţărănişti, de socialişti numai în exil, dar nu în ţară.

Nu încape îndoială că lucrătorii, complect lămuriţi asupra comunismului, vor forma mâine masele electorale ale socialiştilor democraţi. Dar şi socialiştii vor porni de la zero pentru a-şi reface cadrele, pentru a organiza un nou partid socialist-democrat. În schimb, naţional-ţărăniştii şi liberalii nu se vor mai putea răzima pe nimeni. Ţărănimea, desigur, îşi va căuta expresia politică într'un partid, dar acela nu va mai avea nici o legătură de continuitate cu ceea ce a fost partidul naţional-ţărănist. Cine poate şti astăzi ce valori nebănuite, ce curente de idei vor răsări din tragica suferinţă a neamului românesc. Nouă celor din exil nu ne vine să credem că în închisori se formează elita politicii de mâine a ţării, că dintre cei care au un lung şir de ani se va recruta clasa politică — folosesc formula sociologului italian Mosca — a României. Şi mai intervin o serie de necunoscute care pot răsturna cele mai logice ipoteze.

Există convingerea la unii exilaţi zgâlţâiţi de ambiţii politice că personalul de conducere al României libere va fi ales după indicaţiile diferitelor servicii americane. Numai faptul că o asemenea dezonorantă concepţie are curs, este dovada unei lichidări morale a fostelor partide, cum li se spunea, istorice. Nu ştim cum şi când se va produce dislocarea imperiului colonial sovietic, dar nu încape nici o îndoială că se va produce; este sigur însă că transformările spirituale ce au loc în conştiinţa fiecărui român sunt pentru noi exilaţii cu totul necunoscute. Am revăzut în Februarie 1962 pe un vechi prieten de care mă despărţisem în Iulie 1944. Lipsit de pasiune politică, aducea totdeauna o judecată obiectivă în aprecierea sitaţiilor. Concluzia lui m'a impresionat şi am reţinut-o: Rusia sovietică a pierdut bătălia politică în România. Fără să vrea, prin excesul lor de laşitate, oamenii politici au făcut un paradoxal serviciu României, deoarece au indus în eroare Moscova în ceea ce priveşte poporul român, crezându-l lipsit de orice demnitate naţională. Reacţia s'a produs în adâncime, formându-se un naţionalism de o vigoare nebănuită.

„Voi exilaţii, la întoarcere, veţi găsi un alt popor care dă cuvintelor alt conţinut, sentimentelor o autenticitate care vă va intimida. Sunteţi prizonierii trecutului, deci perimaţi."

Regimul comunist, reducând la tăcere poporul român, făcând cel mai radical raclaj politic, a impus în mod fatal, pentru reconstruirea politică a României, obligaţia de a creia alte organizaţii cu alte cadre, în alt spirit şi cu altă concepţie asupra vieţii naţionale şi a Statului. La 23 August 1963 se împlinesc 19 ani de ocupaţie sovietică şi de teroare comunistă. Dar ceea ce era esenţial a fost salvat: comunismul nu a dezagregat sufletul românesc; reacţiile globale ale unei societăţi naţionale contra eventualei dispariţii istorice s'au produs în adâncimi, sufletul individual nu a fost sărăcit, forţele naţiunii au fost sporite.

„Copii ai lui Dumnezeu fiind noi nu putem fi sclavi"

„Filiaţia cu Dumnezeu poartă în sine moştenirea libertăţii"

Papa Ioan Paul II.

DIVIZIILE PAPEI

"Patrie se cheamă norodul, iar nu tagma jefuitorilor."

Tudor Vladimirescu

TRĂDAREA STĂTEA CU REGELE LA MASĂ

de Nicolae Baciu

Ziarul nostru în numărul din Martie-Aprilie 1983, a prezentat cititorilor săi, într-un lung articol, capitolul 16 al noii cărţi a Dlui Nicolae BACIU, „Yalta şi Crucificarea României" — capitol în care fostul avocat din Baroul de Ilfov — se ocupă de negocierile de armistiţiu ale României de la Cairo, din 1944, prezentate în lumina documentelor secrete, din arhivele de la Londra şi Washington asupra acestor negocieri.

În acest număr publicăm un capitol inedit al „Yaltei şi crucificarea României", ce nu a fost integrat în ediţia românească a lucrării Dlui Nicolae Baciu, acesta fiind rezervat ediţiilor englezeşti şi franţuzeşti.

În cartea mea am dedicat un scurt capitol — capitolul 31 — rolului jucat de infiltrarea comunistă şi de eventuala trădare, pe lângă Preşedintele Roosvelt, ocupându-mă de cazul Alger Hiss şi de acela al lui Michael Withney Straight, făcând numai o scurtă aluzie la infiltrarea comunistă şi trădarea din Marea Britanie.

În acest supliment de articol, mă voi ocupa — mai pe larg — de rolul imens— determinant — jucat de infiltrarea comunistă — în toate evenimentele — din 1935 — până la sfârşitul războiului, şi ulterior, până astăzi.

Înainte de a o face, voi prezenta cititorilor, pe scurt, un rezumat al infiltrării comuniste la Casa Albă, pe lângă Roosvelt, examinând apoi pânza de păianjen — extraordinară a infiltrării comuniste din Anglia.

***

În „Yalta şi crucificarea României" am arătat, în nenumărate capitole, cu documente zdrobitoare, simpatia — maladivă — pe care Franklin Delano Roosvelt o nutrea personal pentru Stalin şi pretinsele lui realizări. O admiraţie freuidiană, ce — desigur — un psihiatru o poate uşor atribui deteriorării fizice şi maladiilor de care suferea fostul preşedinte. Dată fiind această simpatie — fascinaţie — a lui Roosvelt, terenul era, deci, propice, ca Moscova să-şi împăneze oamenii ei, pe lângă bolnavul preşedinte.

Terenul era cu atât mai favorabil cu cât şi Eleonor Roosvelt, „The First Lady" soţia lui Roosvelt avea şi ea aceleaşi înclinări de stânga şi o admiraţie — fără margini — faţă de Stalin.

M'am ocupat în capitolul doi al cărţii mele, în mod special, de bolile de care suferea Roosvelt — şi cu această ocazie şi de soţia sa, „The first Lady", arătând două incidente din viaţa particulară a soţiei Preşedintelui, ce — cu siguranţă — au influenţat şi accentuat simpatiile ei comuniste şi pro-ruse.

Eleonor Roosvelt a avut o legătură lesbiană — aşa cum rezultă din schimbul ei de scrisori, cu amanta sa — Lorena Hickok — timp de douăzeci de ani. Dar această femeie era jurnalistă, acreditată la Casa Albă şi avea ea însăşi înclinări comuniste şi pro-ruse.

Dar tot soţia preşedintelui — ce avea şi apetituri sexuale normale — avea o legătură şi cu un om, vlăjgan de sergent american Joseph P. Lash, cu care se întâlnea prin hotelurile din Chicago şi Urbana, Illinois. Aceasta se petrecea în plin război, în anul 1943, iar vlăjganul de sergent nu era altul decât fostul şef al tineretului din partidul comunist american. (Eleonor Roosvelt and friends, by J. P. Lash).

Informat de F.B.I., Preşedintele Roosvelt, aşa cum rezultă din actele ultra-secrete ale Pentagonului, ordonă ca toţi cei ce au avut cunoştinţă de legătura soţiei sale să fie trimişi în prima linie, până vor muri.

Dar „The first Lady" a rămas, lângă el, cu Lorena Hickok.

***

Tot ca infiltrare la Casa Albă, am arătat, în cartea mea, că Alger Hiss, membru al partidului comunist american, era unul din principalii funcţionari ai Departamentului de Stat, însărcinat cu prepararea marilor conferinţe internaţionale, ale Preşedintelui, şi a dosarelor. Am arătat cum Alger Hess a călătorit la Yalta cu muribundul Preşedinte având — în sarcina sa — toate dosarele pregătite de Departamentul de Stat pentru Conferinţă. Am arătat rolul capital jucat de Hiss la Yalta şi după Yalta, fiind primul Secretar General al Naţiunilor Unite.

În capitolul respectiv, am mai arătat cum protejatul lui Roosvelt şi Dean Acheson a fost condamnat la cinci ani de justiţia americană pentru sperjur (jurase că nu a fost membru al partidului comunist) şi cum Hiss a executat pedeapsa.

Tot în acel capitol arătam rolul capital jucat de un alt comunist important pe lângă Preşedintele Roosvelt, Michael Withney Straight, unul din „apostolii" de la Cambridge, de care vom vorbi imediat, şi care nu era nici mai mult nici mai puţin decât „Speach writer"-ul Preşedintelui. Adică îi scria discursurile.

Straight era fiul unuia din oamenii cei mai bogaţi şi mai influenţi din Statele Unite — familia Withney — cu cele mai strânse legături cu partidul democrat, jucând un rol — de altfel — chiar sub John Kennedy.

Michael Withney Straith, trimis la studii în Anglia, fusese recrutat de ruşi, cum vom vedea, de Anthony Blunt, încă din 1931, la Trinity College, unde au constituit celula comunistă — clubul „The apostols".

Cu aceste precizări — asupra infiltrării comuniste la Casa Albă— să revenim acum — în detaliu — în Anglia, pentru a vedea cum tentaculele Moscovei s'au strâns, ca două braţe de oţel, pe ambele maluri ale Atlanticului.

***

Litvinov, ce fusese „refugiat" în Anglia înainte de revoluţie (era chiar însurat cu o englezoaică, Mrs. Lowe) — devenit Ministru de Externe al URSS, a priceput repede că dinamitarea Imperiului Britanic nu se va putea face prin organizarea unui partid comunist în Anglia, ci că ea trebuie făcută prin infiltrare şi trădare.

Marea Britanie — condusă de aristocraţia feudală — trebuie doborâtă prin propria ei elită: aristocraţia. Recrutarea comunistă trebuie făcută încă din universităţi — şi cu precădere, printre crema cremei, elitele intelectuale ale aristocraţiei britanice. Odraslele ducilor, baronilor, lorzilor, trebuiesc inoculate cu virusul marxist din fragedă copilărie, de pe băncile universităţilor. Mai ales dacă sunt foarte inteligenţi şi puţin homosexuali. Fiindcă ei vor fi conducătorii de mâine ai Imperiului Britanic.

În acest scop, Litvinov a pus ochii pe un „talent sporter" — cel ce trebuia să recruteze pe Anthona Blunt, fiul unui preot, strălucit intelectual şi homosexual notoriu. El a rămas la Cambridge — la Trinity College 11 ani, şi a recrutat, în celula înfiinţată de el sub numele de „The apostols" pe faimoşii Guy Burgess, Donald Maclean, James Klugman, Allen Nunn May, Harold Philby, şi cu siguranţă mai mulţi alţii, nedescoperiţi nici până astăzi.

Despre ei s'au scris articole şi cărţi din 1951, când Guy Burgess şi Maclean au fugit în Rusia, în luna Mai.

O imensă biografie stă la dispoziţia curioşilor, şi nu am intenţia de a reedita „aventurile de spionaj" ale acestora.

Ceea ce vreau să fac — şi să subliniez, este rolul jucat de fiecare din aceştia în marile evenimente istorice din această perioadă, să vedem cum şi în ce măsură aceşti „Apostoli" (din care făcea parte şi scriitorul discursurilor lui Roosvelt, cum am văzut), au fost în măsură să se plaseze în posturile strategice, de unde să influenţeze asupra deciziilor politice, să o formuleze, să încline balanţa în favoarea Rusiei.

***

Mai întâi personajele:

1. Anthony Frederick Blunt, însărcinat de

(continuare în pagina a 2-a)

ATRAGEM ATENŢIA!!!

Începând cu numărul viitor CURENTUL nu va mai fi expediat decât cititorilor care au reînoit sau au abonat ziarul nostru pentru anul 1982.

Curentul

apare în acest an la două luni. Costul unui abonament este de 25 Dolari (SUA) în valuta ţării în care domiciliază abonatul.

Cine dintre cei aflaţi în străinătate abonează CURENTUL face posibil ca cei din cuprinsul ţării să-l citească!

TRĂDAREA STĂTEA CU REGELE LA MASĂ

continuare din pag. 1

Moscova cu recrutarea de talente. A obținut intrarea la serviciul de spionaj MI5, ca ofițer, încă din 1939. În 1945 devine „Surveyor of the King Pictures" – Directorul galeriei de tablouri ale Regelui Angliei, apoi al Grațioasei Sale Majestăți, Regina, post în care a rămas până în 1979 când a fost demascat. Numit Director – în calitatea sa de expert în pictură – al faimosului Institut Courtaud din Londra.

Este înobilat de Regină în 1956, devenind Sir Anthoni.

Anthony Blunt era membru cunoscut al partidului comunist englez, defila pe străzile Cambridgelui, ca și ceilalți „Apostoli". Și comunismul și devierea lor sexuală era o chestiune publică, pentru toată lumea.

***

2. Guy Burges era fiul unui Commander de Navy. Coleg și prieten cu Victor Rotschild, unde era primit ca unul din familie. Dna Rotschild îi acorda chiar o importantă sumă lunară, ca bani – suplimentari – de buzunar. Victor Rotschild este astăzi marele bancher al lumii și Angliei, Lordul Rotschild.

Toate relațiile acestei ilustre și puternice familii îi erau accesibile și lui Guy Burgess, toate porțile îi erau deschise, în toată aristocrația britanică.

Manipulat de șeful Cominternului Samuel Borisovici Cahan încă din 1934, Guy Burgess, ocupa pe rând posturile sugerate de acesta, unde rușii aveau nevoie de informații:

Asistent personal al puternicului deputat conservator Macnamara, președintele Asociației anglo-germane.

Apoi la B.B.C. secția propagandă.

În 1938 intră la Ministerul de Război, ca expert la oficiul de propagandă, fără să i se facă cea mai mică anchetă, înainte de-a fi angajat.

Prieten personal – și desigur intim – al lui Sir Harold Nicolson – unul din pilonii partidului conservator și unul din cei mai apropiați prieteni și miniștrii ai lui Winston Churchill – Guy Burgess este numit Consilier-Asistent principal al lui Sir Hector Mc. Neil, în 1945, când acesta devine Subsecretar de Stat la Foreign Affaires, sub Bevin. Rămâne în această calitate la Ministerul de Externe și sub Kenneth Jounger.

Ambii Mininiștrii de externe – Mc Neil și Kenneth, ca și Sir Nicolson participau, cu asiduitate, la „party"-urile lui Guy Burgess, din apartamentul său de pe Bond Street.

***

3. Donald Maclean. Tatăl lui era Sir Donald Maclean, President of the Board of Education, adică Ministru al Educației.

Intrat la Externe, Maclean este numit în 1938 la Ambasada Britanică de la Paris.

În Martie 1944 este numit Prim Secretar al Ambasadei Marii Britanii de la Washington, unde are acces la absolut toate actele anglo-americane. Ceva mai mult, în 1948 este numit ca delegat–Secretar al Comisiunii anglo-americane atomice.

În 1951, în Mai, trece cu Guy Burgess în Rusia.

***

4. Harold Philby – pentru intimi – Kim. Fiul Consilierului Regelui Saud al Arabiei. În 1933 se duce la Viena, unde se căsătorește cu Litzi, o militantă comunistă ca și el. Serviciile secrete britanice, ce puteau ușor cunoaște sentimentele marxiste ale lui Kim, sunt informate, din 1933, de reprezentantul lor la Viena, Eric Gedye, că el este un comunist.

Participă ca trimis special al lui Daily Telegraph în calitate de corespondent în războiul civil spaniol, bine înțeles camuflat – ca și Guy Burgess, în element de dreapta.

Este angajat la MI6 – serviciul de contraspionaj, unde avansează și devine șeful întregului serviciu.

Când se înființează – după război, secția specială D9, pentru a contracara mașina de propagandă a Moscovei, lupul e numit să păzească oile, devenind ȘEFUL SECȚIEI RUSEȘTI. (1945)

Harold – Kim – Philby este decorat cu marea decorație, Order of Britis Empire.

În 1950 este trimis la Washington, ca reprezentant al SIS, adică Șeful Seviciilor Secrete Britanice în Statele Unite, pentru a coordona acțiunea – începuse războiul rece – cu cea americană.

Suspectat încă din 1951, cu ocazia fugii lui Guy Burgess și Maclean, Kim Philby, este declarat inocent de Primul Ministru Mac Millan, la 7 Nov. 1955, de la tribuna parlamentului. Este utilizat în continuare și ca jurnalist și ca inteligence service man, în Orientul Mijlociu, până la 23 Ianuarie 1963 când fuge, și el, în Uniunea Sovietică.

Astăzi Harold – Kim – Philby este cetățean rus, Major General al K.G.B.-ului, a scris o carte „My silent war", ce se vinde ca pâinea caldă și fără rușine, în Marea Britanie.

***

De reținut restul câtorva apostoli: Allen Nunn May, celebru specialist de fizică nucleară, ce a dat rușilor toate secretele fabricării bombei atomice, împreună cu Fuchs, ca și el demascat, arestat și condamnat.

Un alt apostol, George Blake, arestat și condamnat, a fost ajutat să evadeze, și este astăzi în Rusia.

Să nu-l uităm nici pe James Klugman, trimis de Winston Churchill ca reprezentantul său personal în Yugoslavia, pe lângă Tito.

***

Consider util să adaug, la acest stadiu, că Sir Anthony Blunt, suspectat – și cu drept cuvânt– de la începutul scandalului, din 1951 a „confessat" – adică a recunoscut trădarea sa, încă din 1964, i s'a garantat imunitate de urmărire sau condamnare penală, și ceea ce e și mai surprinzător, și imunitate de publicitate. Toată lumea a tăcut.

Sir Anthony Blunt, înobilat în 1956 a rămas tot Sir, până la denunțarea lui publică de Madame Tatcher în 1979. Și bineînțeles rămâne, tot până la această dată, și „Surveior of the pictures of Her Gratious The Oueen".

***

Înainte de a examina rolul „apostolilor" în legătură cu marile evenimente istorice, și rolul ce l-au jucat, trebuie deasemenea precizat , că Trinity College din Cambridge, nu era singura celulă comunistă a elitei britanice.

La Oxford s'a ținut la 9 Februarie 1933 faimoasa dezabatere în care printr'o majoritate zdrobitoare a fost adoptată rezoluția că:

„This house in no circumstances will fight for King and Country". Adică pe limba noastră strămoșească:

Această casă – Universitatea Oxford – nu va lupta în nici un fel de circumstanță-de împrejurare pentru Rege sau pentru țară.

Virusul marxist introdus – desigur – și acolo, la Oxford, de Litvinov, își dădea roadele. Elita aristocratică a Marii Britanii era– și la Oxford – minată până la os, și cu siguranță că mulți dintre marxiștii de la această Universitate de elite au ocupat de atunci și până astăzi posturi cheie în administrația Angliei, dar ei nu au fost demascați, ca cei de la Cambridge.

*

Să vedem acum – în ordine cronologică – evenimentele în care „apostolii" au fost prezenți, au putut influența o anumită politică, și oricum – și cu siguranță – au informat pe ruși.

1. Degradarea raporturilor anglo-germane
Înainte de intrarea lui Guy Burgess ca prim asistent al Președintelui asociației, o mare parte din opinia publică britanică și din aristocrația ei era pentru o apropiere cu Germania – chiar a lui Hitler. Președintele era un deputat conservator Macnamara. Desigur agentul comunist a subminat continuarea bunelor raporturi, ele s'au deteriorat, și s'a ajuns la război.

2. Când Hitler a ocupat Renania în 1936, Marea Britanie nu a făcut nici un gest de protest. De ce? Fiindcă Guy Burgess a fost informat de șeful de cabinet al primului ministru francez, Deladier, un comunist homosexual ca și Burgess, că francezii au votat contra intervenției militare, cu o majoritate de un vot. Și au stat liniștiți, permițând lui Hitler alte anexări și alte blufuri.

3. Parașutarea lui Rudolf Hess în Anglia în vederea încheierii păcii cu Anglia.
Atât la Serviciul de Spionaj MI5 cât și la cel de contraspionaj MI6 se găsea câte un apostol, Blunt și Kim Philby. Chiar dacă nu au participat la anchetă au avut informații, pe care le-au transmis desigur rușilor.

4. Atacul de la Pearl Harbour.
Dublul agent jugoslav, Dusca Popov, agent german și englez, a informat serviciile secrete engleze, încă din Iunie 1941 de pregătirea unui atac japonez. Informația nu a fost transmisă americanilor, nici de MI5 nici de MI6. Apostolii erau prezenți, și vegheau. Interesul lor era să vadă America atacată, ca să intre în război.

5. Bătălia de la Stalingrad.
Ca și spionul german Sorge, Anthony Blunt a aflat de deciziunea Consiliului de război Japonez de a nu ataca Uniunea Sovietică, și ca și Sorge el a informat pe Stalin. Faptul i-a permis lui Stalin să retragă de pe frontira din Extremul Orient 180 de divizii, proaspete și bine echipate, ce au fost aruncate în bătălia Stalingradului.

6. Promovarea lui Tito.
Cu toate că Regele Yugoslaviei se găsea la Londra și avea un guvern în exil, și ministrul său de război generalul Mihailovici lupta eroic contra armatelor germane, „apostolul" Klugman a fost trimis ca reprezentant personal al lui Churchill pe lângă Tito.

Apostolul Maclean, însărcinat cu problemele yugoslave a avut grije ca toate aprovizionările cu armament, muniții și alimente să se facă numai pentru Tito, sabotând pe generalul Mihailovici.

7. Încercările de pace ale Germaniei cu Anglia, din 1943, a așa numitei Schwartze Capelle, condusă de Amiralul Canaris, au fost sabotate de subșeful Inteligent Service-ului MI6, Kim Philby.

Rapoartele emisarilor lui Canaris, prin Hans Bernd Givesius, apoi prin Fritz Kolbe, erau pur și simplu suprimate de Kim Philby, și nu ajungeau nici pe biroul lui Churchill și nici al șefilor de stat major.

Avocatul german Otto John, a încercat zadarnic să intre în contact cu agenții britanici, în calitatea lui de emisar al lui Canaris. Kim Philby a ordonat – pur și simplu – agenților lui de la Lisabona și Madrid, nici să nu stea de vorbă. Dar bineînțeles el a informat pe ruși. Propunerea Amiralului Canaris – în care și Himler era inclus – de a întâlni pe șeful serviciului secret militar, personal, pentru a discuta pacea, au fost pur și simplu escamotate de apostolul Kim Philby, cu toate că propunerea era atât de serioasă, încât ea a fost ridicată la Casa Albă, în Mai 1943, dar respinsă de Roosvelt.

8. Proiectul Manhattan și construirea bombei atomice.
Refugiații germani Dr. Rudolf Peierls de la Berlin, și Dr. Otto Frish, de la Institutul Bohr din Copenhaga, lucrau în Marea Britanie la cercetările atomice. Fără nici o verificare a trecutului lor comunist și a moravurilor lor speciale, li s'a alăturat Allen Nunn May, apostolul de la Cambridge și Klaus Fuchs, comunistul internat în Canada.

Toți au fost trimiși în America să colaboreze la fabricarea bombei atomice, la cunoscutul proiect Manhattan.

Atât Nunn May cât și Klaus Fuchs au informat pe ruși de proiect, și le-au furnizat toate informațiunile tehnice. Rosengerg – apoi – le-a dat și uranium.

De aceea Stalin nu a arătat nici o surpriză la Posdam, când Truman l-a pus la curent cu noua și teribila armă. El știa tot, lucra și el la ea și nu s'a lăsat deloc intimidat. Ba din contra, a devenit mai exigent.

9. Pregătirea vânzării Europei de răsărit lui Stalin.
Tot materialul informativ din acea zonă, trecea prin serviciile MI5 ale apostolului Anthony Blunt și Kim Philby. Rapoartele erau pregătite de al treilea apostol Maclean, the golden boy al Foreign Office-ului. Așa se explică de ce Secretarul de Stat al Statelor Unite, Cordel Hull a aflat la 8 zile de acordul lui Roosvelt de a vinde Europa de răsărit și numai de la ambasadorul englez de la Ankara.

10. Interpretarea Acordurilor de la Yalta.
Când Președintele Truman, succedând lui Roosvelt la Casa Albă a cerut rușilor să se țină de litera acordurilor de la Yalta (alegeri libere) cel ce interpreta acordurile pentru Marea Britanie nu era altul decât apostolul Maclean. Fără comentarii.

11. Alegerile libere din România și recunașterea guvernului Groza.
Arhitectul acestei mistificări a fost Byrnes, ministrul lui Truman. Dar Ernst Bervin a fost perfect de acord cu el. Mâna dreaptă a lui Bevin era Hector Mc. Neil, iar a acestuia Guy Burgess, apostolul cu orgiile de pe Bond Street. Așa s'a mințit și mistificat și crucificat poporul român.

12. Începerea războiului rece.
Când în 1947 Statele Unite și Marea Britanie au decis să constituie o agenție de contra propagandă rusească, numită IRD, șeful ales pentru această muncă, unde se recrutau scriitorii, jurnaliștii și oamenii politici din spatele Cortinei de Fier, nu era altul decât Guy Burgess.

Și să continuăm:

13. China lui Mao.
Guy Burgess era în secția Far East a Foreign Office-ului, însărcinat cu problemele chineze. Să nu se uite că prima putere occidentală care a recunoscut China comunistă a fost Marea Britanie.

14. Războiul din Coreea.
Apostolul Blake a fost numit consul în Coreea de Sud, apostolul Maclean era șeful secției americane a Foreign Office-ului, deci știau tot și informau pe ruși.

La 4 Decembrie Primul Ministru Clement Atlle a zburat – din senin – la Washington, ca să-l convingă pe Președintele Truman să nu utilizeze bomba atomică, să nu lase pe generalul Mac Artur să treacă paralela 38. Și consulul de la Seul și șeful Departamentului american de la Londra erau desigur la curent, au informat pe ruși și pe chinezi, iar generalul Mac Artur a trebuit să lupte – până a fost demis – cum a spus el „cu mâinile la spate". Apostolii veghiau.

15. Când Statele Unite – prin Wiesner – au vrut să pună în aplicare recomandările Consiliului Național de Securitate – de care vorbesc în „Yalta și crucificarea României", (capitolul 33) o politică ofensivă de eliberare a Europei de Răsărit, și a proiectat parașutări în Albania și în Ucraina, printre cei ce le organizau era – personal – și apostolul Kim Philby. Cei parașutați au fost culeși la aterizare de milițieni cum au fost cei români, parașutați în munții Făgărașului. Erau așteptați, fiindcă Kim Philby le anunțase rușilor vizitele.

16. Același lucru s'a petrecut cu REVOLUȚIA DIN UNGARIA.
Când Wiesner a cerut ca ungurii să fie aprovizionați masiv cu arme, muniții și alimente, făcându-se un air lift, apostolul Kim Philby s'a opus, și nu s'a făcut nimica. Eroicul popor maghiar a rămas singur, să lupte cu pumnii contra tancurilor rusești.

Inutil să mai adaug că rușii au avut – din timp – toate proiectele de negocieri ale Planului Marshal, al Alianței Atlanticului și al NATO-ului.

***

Parte din apostolii de la Trinity College au fugit în Rusia, unii au murit, alții au executat câțiva ani de pușcărie și sunt acuma cetățeni ai lumii libere și onorați, sau înobilați.

Urmașii lor au rămas – însă – la lucru. E destul să amintim că la Cheltenbam Spa, în Anglia, centrul cel mai important de serviciu secret englez, spionul rus Geoffrey Prime, a putut fotocopia și preda rușilor tone de documente ultra secrete, fără a fi stânjenit în nici un fel.

E adevărat că el nu era de la Tritity College, nu fusese nici înobilat – și nici nu era expert în pictură. Era un om de rând și cu nevastă.

Despre el – care a lucrat până anul trecut – nu se poate spune că TRĂDAREA STĂTEA CU REGELE LA MASĂ.

★

Printr'o regretabilă neatenție textul de mai jos, publicat în numărul trecut, a fost greșit montat în pagină. Republicăm articolul în forma lui corectă. Autorului și cititorilor scuzele noastre.

PETRE ȘERBAN CEAUSESCU
(*6.1.1946 + 26.3. 1982)

Un an s'a scurs de la această dispariție absurdă, făcută ea singură să smulgă Eclezi-astului acel „Cinis et umbra sumus": Un tânăr frumos ca un heruvim, înalt, de o inteligență sclipitoare, cu un extrem de acut simț al justiției și onoarei, mereu vesel, pasionat în discuții, care mai avea încă timpul, mijloacele și dorința de a cuceri lumea, s'a stins de o gripă atât de banală, încât părea că nici nu merită să fie tratată.

Născut într'o familie de cărturari din București, nepot al lui Petre și Victor Papacostea, el a moștenit pasiunea pentru istorie și deschiderea spre cultură, pe care și le-a dezvoltat de mic în biblioteca bunicului său. După ce a terminat Liceul „Dimitrie Cantemir" din București, s'a înscris la secția de Filologie clasică a Universității, unde am avut bucuria să-mi fie unul din cei mai străluciți studenți. Remarcându-se în timpul studiilor prin calitățile sale științifice, el și-a văzut publicată încă din studenție lucrarea „Problema puterii personale la Cicero" în prestigioasa revistă „Studii clasice" (1969). Strălucitele rezultate obținute, ca și excelenta teză despre „Autoritatea imperială la Tacitus" i-au adus numirea ca asistent universitar la București.

Subiectul lucrărilor citate marchează preocupările sale pentru rolul ideologiei într'un stat totalitar. Linia acestor preocupări avea să continue cu articolul „Imaginea lui Augustus la Tacitus", apărut în 1974 într'o revistă istorică de mare prestigiu, „Klio", fiind primul român care reușea să publice în ea ceva. Profitând de ultimul moment de foarte relativă liberalizare, Petre Ceaușescu a susținut în 1972 la Nancy un doctorat cu teza „Les legs d'Auguste", din care un capitol a fost publicat în revista germană „Historia" (1973). Un an mai târziu apărea în „Studii clasice" articolul „Imaginea lui Alexandru cel Mare la Roma – încercare de explicație politică". În 1977 avea să-și susțină al doilea doctorat, la București, cu teza „Roma et Augustus", din care capitolul „Augustus – continutul 'republican' al unui titlu imperial" a fost publicat în „Revista de istorie" (1978).

Aceasta avea să fie ultima lucrare publicată în țară a acestui excepțional tânăr om de știință și cadru didactic. Venit în ianuarie 1978 în Germania, pentru a pune la punct ediția a II-a a unui manual de limba română publicat împreună cu profesorul Horst Klein, el își vede refuzată cererea de prelungire a vizei pentru o scurtă bursă oferită de Fundația Thyssen, iar universitatea pe care o servise și pe care o ilustra îi desface contractul de muncă fără a mai aștepta răspunsul său, obligându-l astfel să se stabilească în Germania. Bursier mai întâi al Universității din Bonn pe lângă seminarul ilustrului profesor Jonannes Straub, el devine apoi asistent al universității din Bochum, unde aveam să fim din nou colegi. (septembrie 1979 - septembrie 1981). După această dată avea să primească o bursă Humboldt, pentru a pregăti, sub conducerea profesorului Geza Alfoldi de la Universitatea din Heildelberg, o teza de habilitare care i-ar fi deschis drumul spre o strălucită carieră de profesor în Germania Federală.

Soarta l-a răpit când punea la punct ultimele pagini ale lucrării, cu două luni înainte de susținere. Profesorul Alfoldi a decis să-i publice teza postum.

În ziua când ne pregăteam să-l conducem pe ultimul drum, am primit corecturile ultimului său articol, în care preciza interpretarea următoarei fraze a lui Augustus (Suetonius, *Divus Augustus*, 28) : ...și murind să duc cu mine speranța, că vor rămâne la locul lor fundamentele statului (*rei publicae*, literal „lucrului de interes obștesc), pe care le-am trasat" (Rheinisches Museum, 1982).

Presimțire? Profeție?

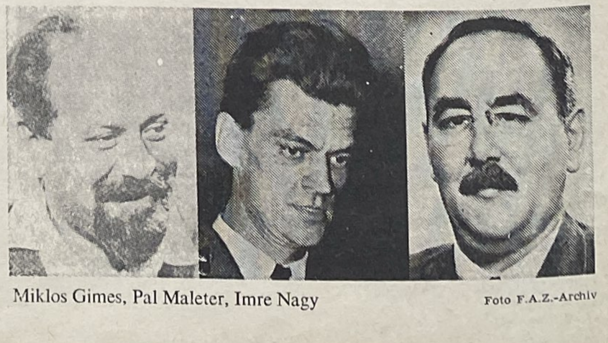
Îngrozitoare soarta părinților care își văd copiii dispărând înaintea lor, împotriva naturii. Nu mai puțin îngrozitoare când este vorba de fiii spirituali.

Cicerone Poghirc
(Paris)

30 DE ANI DE LA
REVOLUȚIA DIN GERMANIA DE EST

ȘI DE LA
EXECUTAREA VICTIMILOR LUI ANDROPOV

Miklos Gimes, Pal Maleter, Imre Nagy

Foto F.A.Z.-Archiv

CURENTUL LITERAR

Cândva, sub acest generic, ieşeau texte importante pentru literatura română. Pamfil Şeicaru n'a impus un stil literar, dar a impus un stil de a populariza literatura. Acest fapt se cere continuat.

Cert este, că aceste texte –nepublicabile în România actuală– cer cu înverşunare lumina tiparului. La fel, în măsura în care publicaţia noastră va supravieţui, vom continua să prezentăm talente –talente mici şi mari– care, ca şi „Curentul", nu pot apărea acolo, în acea Ţară geto-dacă vladţepoasă etc. atât de contemporană. În ultimă instanţă, cititorii noştri –atât de puţin cunoscuţi– vor da ultimul verdict. Intenţionăm să facem din „Curentul literar" un adevărat curent.

DIN RĂZBOIUL DE DESTINDERE

de Gheorghe Stanomir

„Ingeniosul bine temperat" al lui Mircea Horia Simionescu descoperise nu fără sarcasm că-n secolul nostru putem număra deja trei războaie mondiale: primul război mondial, al doilea, iar după 1945 – războiul rece. Apoi s-a vorbit despre destindere. Că oamenii se iau mai departe în mod organizat reciproc la bătaie şi folosesc chiar şi ciomagul, când nu mai au cuţite sau gloanţe, o ştiu de când cu marele experiment cambogian până şi copiii de grădiniţă. Pe tot globul cresc mini-războaie sau unele de uzură precum ciupercile – miezul conflictului porneşte istoric şi social-cultural din bătrâna Europă, care şi-a exportat ideologiile şi armamentul şi trăieşte într-o aşa-zisă pace. Astfel, cel târziu începând cu Conferinţa europeană de la Helsinki, războiul nu se mai numeşte „rece" ci este un „război de destindere", iar spre stupoarea celor care sunt învăţaţi să dea numai cu ciomagul: lupta se dă deasemenea la nivelul cuvântului şi-al ideii, iar în România populaţia se emancipează şi participă la acest nou tip de luptă, purtând precum undele seismice diferitele lovituri şi contraatacuri până în cele mai îndepărtate cotloane ale ţării.

Un nou cutremur, continuu, fără un centru anume, determinat de alte legi decât cele ale naturii geologice ale României. Miezul lui – adevărul, oamenii, prezentul opac şi speranţa într-un viitor mai bun. În situaţia aceasta, „războiul de destindere" descreţeşte fruntea românului de rând (şi-aşa predispus la zeflemea şi la voie bună, cât ar tot fi diavolul de-al dracului) şi transformă viaţa haidamacilor stăpânirii într-un coşmar: altfel decât în Polonia, aceştia nu se mai văd împresuraţi numai de cei pe care ei ar trebui să-i împresoare, ci şi de verva necruţătoare a unui dialog necanalizat de vre-un sindicat sau de biserică, dus între cei plecaţi şi cei rămaşi în ţară. Cât ar tot fi „paznicii de tip nou" de duri şi de vicleni – acest dialog îi va pune încă multă vreme la grea încercare, căci cel puţin românii plecaţi din „sfera lor de influenţă" fac o experienţă umană colosală, pe care-o dau mai departe celor rămaşi, câtă vreme mai simt şi mai vorbesc româneşte.

Miezul acestui dialog „cutremurător" este speranţa în mai bine pentru cei ce se nasc sau cresc în prezent în România. Seria generaţiilor sacrificate trebuie să ia sfârşit, altfel s-a dus în curând într-adevăr totul de râpă. Când actualii şoimi, pionieri etc. vor fi ieşit de sub teroarea disciplinată a şcolii şi vor fi învăţat să vadă lumea aşa cum e, şi nu cum le-a impus-o mica oligarhie de la putere, vor căuta să descopere cauza şi istoria acestei „armate invizibile" care s-a bătut cum şi unde a putut pentru cauza lor, o armată într-adevăr fără divizii şi cu un soi de arhangheli aparţinând celor mai diferite religii sau chiar şi rase, ca să nu mai vorbim de crezuri literare, etice sau politice, cu toţii legaţi printr-un ataşament (deseori extrem de diferit) de problematica, cultura şi limba română. La acest nivel, relaţia dintre românism şi universalism este reciprocă iar dialogul este între România şi „restul lumii" – însă nu ca la fotbal.

În România, transformările din realitatea socială, materială şi culturală, din mentalitate sau din conştiinţa propriei valori vor fi mai departe greu accesibile unei sociologii ştiinţifice, ca să nu mai vorbim de infirma ei surioară care-o duce de azi pe mâine din mila stăpânirii. Cealaltă parte a dialogului poate conserva cel puţin vârfurile gheţarilor, care se văd din depărtare, şi va documenta astfel în viitor această luptă pentru libertate şi adevăr, această nouă formă de război. Mijloacele sunt mai mult decât modeste. Pe de-o parte avem presa şi cartea apărute în ţări liberale, care au ca temă România. Apoi, presa şi cartea românească din exil, cantitativ într-o creştere vertiginoasă, dat fiind exodul în masă al intelectualităţii româneşti. Anumite biblioteci – să sperăm că şi-n România – le adună şi cataloghează pentru generaţiile viitoare. E vorba de o paletă largă de poziţii, unele într-adevăr exagerate, toate supuse însă aceleiaşi libertăţi de opinie. Sunt cărţi bine sau rău intenţionate, oportuniste sau oprindu-se la jumătate de drum, plictisitoare sau interesante, ştiinţifice sau politice; mai de curând chiar culegeri de bancuri. Puţină, dar la fel de importantă, ar mai fi literatura de sertar care nu se poate publica în România şi care poate vedea pe alte meleaguri lumina tiparului.

Mai complicat este alt nivel al dialogului dintre România şi „restul lumii" – cel radiofonic, probabil în viitor şi televizat. Emisiunile fiind la zi, arhivarea lor ca document nu merită, nici ca text, nici ca bandă sonoră. La fel cum în cazul cuvântului scris verdictul va fi dat de posteritate, pe care ne-o dorim lipsită de prejudecăţi şi critică, în cazul cuvântului vorbit discernământul critic este imediat şi la îndemâna fiecărui ascultător în parte. „Urechea liberă" practică în România un consum liber-capitalist: ascultă ce-i place şi-n ce crede. Metaforic vorbind, emisiunile Bucureştiului le ascultă atunci şi-aşa doar măgarii care ori se amăgesc că nu poartă nimic în spinare, sau cred într-adevăr că poţi purta mapa în copite. Emisiunile din restul lumii sunt astfel supuse unei concurenţe parţiale: nu cu România, ci între ele. Aici povestea devine într-adevăr veselă; chiar dacă cel puţin o parte din colaboratorii acestor emisiuni cunosc foarte bine problematica şi limba românească, munca lor jurnalistică nu se poate axa exclusiv asupra României, datoria lor fiind tocmai de-a media şi informa din perspectiva celor care subvenţionează postul respectiv de radio. Aşa se face că din eter vin în casa omului emisiuni în româneşte povestind despre minunăţiile socialismului din îndepărtata China, din Tirana sau din Moscova. Iar Radio Chişinău e şi-aşa un izvor interminabil de venin – sărmanul Eminescu! Cum românul încă nu s-a decis – să rămână Păcală sau să devină masochist, se informează ascultând occidentul: BBC Londra, Deutsche Welle Koln şi Europa liberă/Voice of America Munchen/Washington.

Nu avem statistici din România cu privire la ascultătorii posturilor de radio străine, cu toate că anumite organe ale puterii le deţine şi verifică probabil încontinuu. Chiar publicate în „Scânteia", personal n-aş crede în ele. Mai reprezentativă mi se pare o snoavă extrem de răspândită a folclorului socialist: încercând să devină popular după modelul domnitorului Cuza, actualul şef de stat face o vizită de lucru incognito. Întâlneşte un cioban, proptit tradiţional într-un ciomag şi ţinând într-o mână un tranzistor. Din vorbă în vorbă, înţeleptul şef de stat se demască astfel: „Cum bade, io-s ăla care tot vorbeşte toată ziua la radio!" „Bine aţi venit, domnule Noel Bernard, unde-s ceilalţi?" este răspunsul.

În varianta românească a „războiului de-a destinderea", Noel Bernard era sinonim cu Europa liberă. A impus o poziţie principială şi etică în jurnalismul românesc după cel de-al doilea război mondial – personalitatea sa n-a subminat popularitatea celorlalţi colaboratori, făcând din acest post de radio o ripostă vie şi colorată la monotonia ideologică a Bucureştiului. Dovada? Şi astăzi, la peste un an şi jumătate de la moartea sa, postul şi cei ce s-au grupat în jurul lui sunt atacaţi cu înverşunare, de data asta într-un penibil serial în „Luceafărul" (sărmanul Maiorescu!), sub semnătura criticului Artur Silvestri. Răboiul de poziţie, fazele sale în deceniile trecute, tematica complexă au mai fost deszbătute aici recenzând cartea Monicăi Lovinescu „Unde scurte" (Editura Limite, Paris 1979, vezi „Curentul" LII/5935, iunie 1980, pag. 2). Timpul a trecut, un mare combatant al acestui război invizibil s-a dus dintre noi, iar problematica a rămas aproape aceiaşi. E cutremurător. Comparând articolele publicate de editorul Ion Dumitru (Noel Bernard, Aici Europa Liberă, Ed. Ion Dumitru, Munchen 1983 – toate citatele în continuare după această ediţie), articole datând din 1974 şi până în 1981, cu cele ale Doamnei Lovinescu, devine palpabilă continuitatea monstruoasă a sistemului. Atacuri înverşunate şi-atunci, şi-aici, şi-acum. La cele ale „Săptămânii" Noel Bernard răspunde senin şi la obiect (pag. 213-317).

Cuvântul bine ascuţit taie felii din istoria hibridă şi hidoasă a prezentului, opac la orice formulă critică sau alternativă, o prostie satisfăcută de sine însăşi în prostia ei, mirositoare şi rea. Cartea lui Noel Bernard sângerează, asemenea speranţelor ţesute de generaţii într-un conflict ideologic şi moral, care la suprafaţă este mascat într-o sublimă destindere şi-un arsenal nuclear tot mai agresiv. Noel Bernard a desluşit ca nimeni altul dimensiunea ontologică a acestui conflict pentru noi toţi. Acolo unde cuvântul devine armă, unde adevărurile sunt puse-n cap iar a minţi cu nesimţire e-o cheie a succesului, menirea ziaristului este cu atât mai grea.

„Pe ce te bazezi?" întreba încăpăţânat Moromete. Ce-i credibil şi ce nu-i? Omul legat de necazurile zilnice şi de casă, nu prea ştie exact nici la el în sat nici în oraş ce-i nou. Dară-mi-te în toată ţara sau în lumea întreagă. Ascultătorul Europei libere nu prea poate vizita Europa liberă, iar când o face, îşi dă cu pumnii în cap şi-n ochi, mai ales dacă n-are încotro şi trebuie să se întoarcă în paradisul socialist – pe care iar îl poate cunoaşte numai în timpul scurtelor vacanţe sau dacă „munceşte pe teren". Dar iată că lumea vorbeşte despre diferitele greve, sabotaje, scrisori deschise, ba chiar atentate se zvoneşte câte ceva – automobile împărţind manifeste, graffiti politic şi multe altele. De unde însă certitudini? Aici începe dialogul de care vorbeam la începutul recenziei. Informaţiile îşi sedimentează miezul de adevăr, corespondenţii presei occidentale verifică după posibilităţi (şi iau deseori bătaie), iar ştirea transmisă la radio se interpune între zvon şi neştiinţa autorităţilor, jucată nevinovat. Omul având probleme cu ziua de azi şi având frică de cea de mâine, are nevoie de „adevărul adevărat" (cum zic adesea copiii) şi participă inconştient la acestă selecţie a adevărului după posibilităţile sale, ascultând Europa liberă. Astfel, el verifică în mod direct atât zvonul cât şi sursele de informaţie. Supusă criteriului adevărului şi nu unei perene formule ideologice, informaţia radiodifuzată umple un gol real şi se autoverifică zilnic, criteriul fiind cel al credibilităţii şi al popularităţii. Cei de la putere sunt pe drept cuvânt tot mai nelinişitţi – se reconstituie în acest dialog un nou soi românesc de libertate a cuvântului şi a adevărului – ambele de tip protestatar. Articolele publicate postum în acest volum sunt astfel cu siguranţă mult mai apropiate de adevăr (oricât de trist ar fi acesta!), decât întreaga gargară a presei oficiale. Aici văd eu marea importanţă a acestei cărţi – ea constituie un element documentar la care s-a ajuns printr-o reducţie extrem de complexă, pe care mi-o doresc citită şi în cât mai multe biblioteci – în viitor şi în ţară. Care-s adevărurile din cartea lui Noel Bernard? Aproape aceleaşi ca şi cele din cartea Monicăi Lovinescu, poate garnisite cu câte-un can-can literar sau un scandal de fraudă mai recente – în ultimă instanţă sunt şapte ani de stagnare, de haos economic, în care cultura îşi pierde mai departe valorile autentice în favoarea unor lingăi tunşi şi limbuţi, un grupuleţ de trist renume care ne dovedeşte de „deceniul obsedant" nu s-a încheiat în nici un chip, ci că şi-a schimbat pe ici pe colo părul, ghearele, colţii şi ...scaieţii.

O carte care pasionează. În peste 200 de pagini nu s-au adunat numai lacrimi, ci şi o parte din demnitatea celor ce s-au decis în acest război al cuvântului să lupte pe partea atât de spinoasă a adevărului neimediat: oameni care şi-au păstrat dreptul fundamental de-a cerceta totul pe cât se poate de critic şi exact de-a nu se lăsa amăgiţi de bâte sau basme. Poziţia bernadiană ne-o prezintă Dl. Virgil Ierunca în scurta sa introducere: „Vocaţia lui Noel Bernard a fost aceea de-a opune minciunii ca zgomot adevărul ca şoaptă esenţială" (pag. 9). Că şi aceasta corespunde unei conduite jurnalistice şi unui sistem ideologic, nu poate fi contestat – în orice caz, nu-i „ideologie fascistă" sau „imperialistă" şi rămâne în orice caz în interesul României şi-a culturii noastre. Ce-i ce-şi vând ţara nu lucrează la Europa liberă, ci în inima Bucureştiului – mai rău, o fac vânzând omul cu bucata.

Cartea publicată de harnicul Ion Dumitru are şi un deficit: generaţiile viitoare, care o vor consulta cu siguranţă, dată fiind valoarea ei – mai sus schiţată –, se vor întreba pe bună dreptate: după ce criterii au fost selecţionate cele peste 50 de articole?

Un lucru e cert, paleta tematică e deosebit de largă, iar un sistem poate fi dedus – centrul lui ar fi un apel la adevăr, justiţie, libertate şi... puţină speranţă în mai bine.

SCRISOARE DESCHISĂ CĂTRE SECRETARUL GENERAL AL P.C.R.

Extrasă din cartea „Pentru drepturile omului în România" de Victor Frunză. Cu permisiunea autorului

Stimate tovarăşe Nicolae Ceauşescu,

Respectând o veche datină românească, doresc să încep scrisoarea mea, urându-vă dumneavoastră şi familiei dumneavoastră, sănătate, viaţă lungă, fericire.

Am pornit să scriu aceste rânduri, animat de dorinţa de a îndeplini una din datoriile fundamentale ale unui membru de partid, prevăzute şi în statut: aceea de a milita pe măsura capacităţii şi a pregătirii sale, la edificarea societăţii socialiste în România.

Am pornit să scriu aceste rânduri, uzând şi de dreptul pe care fiecare membru de partid şi cetăţean îl are, de a se adresa forurilor superioare, în orice problemă a vieţii de partid, sociale, economice, etc.

Doresc să precizez, de la început, că nu mă adresez dumneavoastră pentru a solicita ceva în interes personal şi nici pentru a adăuga un nou text la scrisorile şi telegramele festiviste care se expediază pe adresa dumneavoastră, în mod organizat şi în cantitate impresionantă.

În primele zile ale lunii august, s-a împlinit un an de la greva minerilor din Valea Jiului, care a culminat cu tratativele directe între mineri şi dumneavoastră.

Când la începutul lunii august întregul activ de partid al capitalei a fost convocat pentru a asculta cuvântarea pe care aţi ţinut-o şi când în cuvântul său de deschidere, tovarăşul Manea Mănescu a menţionat caracterul democratic al unor astfel de întâlniri, mi-am zis că, în sfârşit, cu prilejul acestei aniversări, conducerea partidului – care a păstrat o tăcere desăvârşită în jurul acestui eveniment memorabil, timp de un an de zile – va împărtăşi celor două milioane şi jumătate de membri, cât şi poporului, concluziile la care a ajuns, privitoare la greva minerilor, din 1977.

Nici cu acel prilej, nici cu altul, nu s-a petrecut însă aşa ceva.

Democraţia socialistă, invocată cu atâtea prilejuri, nu a putut nici după un an de zile de la eveniment, să facă loc unei informări deschise, sincere, în legătură cu cele întâmplate pe Valea Jiului, cu cauzele şi cu măsurile întreprinse.

După câte cunosc, nu este singurul aspect al vieţii noastre interne, acoperit de tăcere.

Se poate ajunge astfel, în mod firesc la concluzia – de altfel, eronată – că democraţia socialistă este doar o realitate verbală, construită teoretic, pentru a acoperi realitatea faptelor; că atât partidul cât şi poporul nu au dreptul de a fi informaţi despre anumite momente ale vieţii noastre politice; că presa însăşi care ar trebui să fie pătrunsă de spirit partinic, în sensul susţinerii intereselor masei de oameni ai muncii, este golită de acest spirit, imobilizată şi paralizată (fapt prin care se explică de ce nu a răzbătut, până astăzi, în paginile ei, la radio şi televiziune, cel puţin un rând despre greva minerilor şi despre alte greve din România).

Desigur, mi se va reproşa că am o miopie politică foarte avansată sau chiar că m-am lăsat influenţat de propaganda burgheză, dacă mă fac că nu cunosc numeroasele forme ale democraţiei socialiste apărute în ultimii ani, în care oamenii muncii au asigurat cadrul propice dezbaterii problemelor noastre esenţiale.

Nu ma fac că nu le cunosc. Ci tocmai pentru că le cunosc, am curajul să afirm că în oricâte exemplare aceste forme ar fi multiplicate, fondul rămâne acelaşi; pentru că democraţia lor înseamnă mimarea dezbaterii, prin cuvântări scrise, vai, nu de cei care le rostesc (întrebaţi-i pe ziariştii din aproape toate judeţele), de cuvântări refăcute şi iar refăcute, în care de la problematică, până la laudele care vi se aduc dumneavoastră, totul este aprobat şi programat cu minuţiozitate, încât doleanţele, năzuinţele reale ale oamenilor muncii, rareori pot răzbate prin zidul gros care uneşte poporul de conducerea ţării.

Pot spune chiar că sistemul nostru a devenit din ce în ce mai perfecţionat şi mai rafinat în a înălţa atât de sus democraţia socialistă, pentru a putea să ascundă cât mai mult şi cât mai bine ceea ce trebuie ascuns de ochii poporului.

Expansiunea industrială fără precedent, absolut necesară pentru ajungerea din urmă a ţărilor avansate, urmăreşte asigurarea independenţei ţării, dar omite din formulă nivelul de trai al poporului.

Realitatea o demonstrează, în timp ce aceeaşi democraţie încearcă să ne dovedească contrariul; în timp ce tot ea reuşeşte cu destul succes să treacă sub tăcere care sunt investiţiile falimentare, din banii cui se acoperă falimentul unor întreprinderi, care sunt acestea şi cine poartă răspunderea. Democraţia noastră nu admite ca oamenii să cunoască în ce mod li se cheltuie mijloacele.

În problemele drepturilor omului, cum era şi firesc, aţi pus accentul şi în ultima cuvântare, mai presus de orice, pe dreptul la muncă. O analiză mai atentă a situaţiei ne-ar îndreptăţi însă să constatăm că dreptul la muncă se realizează la noi în favoarea statului şi nu în cea a omului, întru cât statul este cel care fixează valoarea forţei de muncă pe care o angajează, iar angajatul nu are cum să-şi apere, de fapt, singura avere de care dispune.

În clipa însă care acelaşi stat, prin reducerea schemelor sau desfiinţarea unor instituţii întregi, nu mai are nevoie de omul-forţă de muncă, cine în democraţia noastră socialistă îl poate apăra?

Unde este acel sindicat, din ţara în care cetăţeanul are dubla calitate, de proprietar şi producător, în care rămânând fără pâine, să-l apere, însemnând, de fapt, să se opună partidului?

Desigur, am luat cazurile extreme, dar eu însumi am cunoscut atâţia oameni – inclusiv din meseria care îmi este cea mai apropiată, de ziarist – oameni rămaşi fără de lucru prin reducerea schemelor, care au încercat inutil să-şi apere cauza.

În acelaşi discurs, aţi menţionat cerinţa tot mai frecvent exprimată de opinia publică din ţara noastră, care la rândul ei se bizuie pe o serie de documente internaţionale pe care România şi-a pus prin dumneavoastră semnătura, asupra traducerii în viaţă a dreptului la circulaţia oamenilor şi a ideilor şi aţi atacat emigrarea cetăţenilor români – unii făcând parte din rândul naţionalităţilor – ca reprezentând ademenirea de către capitalismul mondial a forţei de muncă ieftine.

Nu mă îndoiesc că este real acest aspect, dar nici pe departe, prin evocarea lui, nu s-a întreprins o analiză complexă a fenomenului, ci doar evidenţierea unei părţi, pentru a putea fi ascunsă o alta.

Se pun astfel mai multe întrebări în legătură cu această problemă a drepturilor omului. Astfel, de ce românii, al căror patriotism a fost dovedit în numeroase împrejurări în istorie – sentiment care nu necesită a fi stimulat prin campanii patriotarde – fug acum de acasă, în proporţie din ce în ce mai îngrijorătoare? Motivele sunt oare numai de ordin economic sau şi politic?

Motivele economice pe care le căutăm şi în străinătate, sau mai ales acolo, se află în primul rând acasă la noi şi ele sunt de ordin politic.

Dintre ele, poate primul rămâne cel pe care dumneavoastră l-aţi numit, în trecere, fără să-i analizaţi implicaţiile, neaplicarea integrală a principiului eticii şi echităţii socialiste.

Asta înseamnă că dreptul la circulaţia internaţională a oamenilor, este discriminatoriu, contrar atât Constituţiei, în faţa căreia toţi cetăţenii sunt egali, contrar şi acordurilor internaţionale pe care România le-a semnat.

Nu ştiu în ce principii marxiste se încadrează actualele legi prin care un paşaport se obţine – chiar şi pentru o scurtă excursie – numai dacă ţi se dă „voie", mai întâi de către conducerea întreprinderii sau instituţiei, după care, în ministerul de resort altcineva trebuie, din nou, să-ţi „dea voie".

Faptul că pe baza aceleiaşi legi fundamentale, unii pot circula, alţii nu, că pe baza aceleiaşi legalităţi formale, unii se pot duce în străinătate, alţii nu, că anume cineva trebuie să aprobe fiicei să-şi vadă părinţii aflaţi departe, părinţilor să-şi vadă copiii, mi

(continuare în pagina a 6-a)

Fragen eines Parteimitglieds an seinen General-Sekretär

FAZ DII Feuilleton 8. SEP. 1978

Der offene Brief des rumänischen Schriftstellers Viktor Frunza an Ceausescu

Viktor Frunza, Dozent an der dem ZK der Partei unterstehenden Hochschule für Publizistik in Bukarest, geboren 1935, gehört zu den angesehensten Schriftstellern und Dichtern Rumäniens aus der jüngeren Generation. Frunza hat 1953 in Moskau an der Lomonossow-Universität im Fach Journalismus graduiert und sich seither dem Publikum seines Landes durch Gedichtbände, Romane, die Essay-Sammlung „Das sentimentale Museum" und durch Hörspiele bekannt gemacht. Er ist Autor mehrerer Theaterstücke, die freilich zumeist nicht aufgeführt werden durften. Frunza ist Mitglied des „literarischen Fonds", also des rumänischen Schriftstellerverbandes, und gehört seit seinem 21. Lebensjahr der Kommunistischen Partei Rumäniens an. Auf einem kurzen Aufenthalt im Westen hat Viktor Frunza der Frankfurter Allgemeinen Zeitung den hier abgedruckten offenen Brief an den Präsidenten und Parteichef Ceausescu überreicht, in dem er die Zustände in seinem Lande einer Kritik unterzieht, die auf dem Boden eines „humanistischen Sozialismus" verharrt. Viktor Frunza lehnt es ab, sich mit anderen rumänischen Systemkritikern zu solidarisieren, zu einer „Fraktion" oder einer Menschenrechtsgruppe zusammenzuschließen; er will seinen Brief, den wir hier leicht gekürzt wiedergeben, als die Meinung eines verantwortungsbewußten Intellektuellen verstanden wissen. Er betrachtet sich daher auch nicht als „Dissident" und gedenkt konsequenterweise dieser Tage nach Bukarest zurückzukehren, zu seiner Frau und seinem neunjährigen Sohn. FAZ

Sie seine Unterschrift gesetzt hat: das Recht auf freien Verkehr der Menschen und der Gedanken. Aber Sie haben den Auswanderungswunsch von rumänischen Staatsbürgern angegriffen — manche von diesen stammen aus nationalen Minderheiten — und haben durchblicken lassen, diese seien der Anziehung durch den Weltkapitalismus erlegen. Ich zweifle nicht, daß dies zum Teil wahr ist; aber schon mit dieser Behauptung ist der Versuch vereitelt worden, dieses Probleme zu analysieren; man hat nur einen Teil hervorgehoben, um den anderen verbergen zu können.

Das Problem der Menschenrechte hat noch andere Aspekte. Warum, so frage ich, flüchten gerade jetzt Rumänen, deren Patriotismus sich in zahlreichen Wechselfällen der Geschichte erwiesen hat (....), in so besorgniserregenden Mengen? Sind die Gründe wirklich rein

IN EXIL LA MINE ACASA

de Victor Frunză

Despre cele petrecute de la 11 septembrie 1978, data întoarcerii mele în țară, după publicarea în occident a Scrisorii critice și până la 21 august 1980, data plecării în exil, nu am scris și nu am povestit, pentru că – printre altele – nu-mi place să vorbesc despre mine însumi, ori în toate aceste întâmplări sunt implicat cu întreaga mea existență.

Am considerat și că poate nu prezintă un interes public deosebit, mai ales că la înapoiere nu am fost arestat. Marele public nu știe însă că aceasta a fost o manevră abilă, pentru a abate atenția de la „cazul" meu. În parte, manevra a reușit. Destui observatori din străinătate, crezând că doar internarea și detenția reprezintă dovada represiunii asupra unui contestatar, au sfârșit prin a fi convinși că în ceea ce mă privește, regimul Ceaușescu ori a făcut o excepție, ori că a înghițit afrontul.

Dar nu, ei nu cunosc metodele și mai ales faptul că represiunea, pe lângă atâtea defecte, are și calitatea că se perfecționează în mers și învață din propriile-i erori. Pentru a nu mai risca eventuale proteste, prin arestări, ca-n 1977, și a nu-mi crea o oarecare notorietate, am fost lăsat „liber".

Atenția observatorilor, într-adevăr, a fost abătută la alte chestiuni, mai ales că între timp, în 1979, a apărut Sindicatul Liber, care s-a soldat cu arestarea organizatorilor.

Scopul puterii a fost atins: nici o știre despre cele petrecute în culisele confruntării, nu a mai transpirat. Totul s-a petrecut în liniște.

Acum este timpul și momentul să povestesc. Poate va ieși o carte interesantă.

Mă gândesc să o intitulez „În exil la mine acasă", dacă nu voi găsi între timp, un titlu mai elocvent.

Fragmentul de mai jos reprezintă primele pagini ale acestei cărți, scrise la îndemnul mai multor prieteni din vest.

Este inutil să precizez că toate faptele, absolut toate, cu amănunte cu tot, sunt reale. Nu-mi pot permite să fabulez absolut nimic.

Pentru cei mai mulți oameni am utilizat numele lor autentice. În unele cazuri, din motive lesne de înțeles, le-am dat pseudonime și supranume.

v. f.

Trenul trece granița din Ungaria și oprește imediat. Nu este o gară. Este un câmp. Nu coboară și nu urcă nimeni. Este liniște, o altfel de liniște decât una de relaxare, dimpotrivă, apăsătoare. Trenul a amuțit. Din compartimentul de alături se aude un glas de femeie care continuă să povestească ceva, ca și când nimic nu s-ar întâmpla. Este atâta liniște, încât se aude tot ce spune.

Nu se întâmplă nimic, decât că la un moment dat, liniștea este spartă de ordine militare, uși bușite, pași cadențați.

Suntem în iubita noastră patrie. O recunosc după tropăitul de cisme. Iubită și sărmană! Altminteri, nu m-aș mai fi întors. Dar ce-am făcut, la urma urmelor, ca să „rămân"? Mă surprind că sunt liniștit, în orice caz, mai liniștit decât atunci când am trecut granița în sens invers. Am conștiința împăcată. Acuma nu-mi pasă de nimic!

Asta-i diferența între granița românească și celelalte granițe: de ce o fi nevoie de atâția soldați? Și toți înarmați cu carabine automate. După câte îmi aduc aminte, altă dată erau postați soldați numai la ușile vagoanelor, pentru că nimănui nu-i poate trazni prin cap să intre în paradisul nostru, sărind pe fereastra vagonului.

Acum, la fiecare compartiment, în ușă, se află postat câte un soldat. Nu, desigur nu are nici o legătură cu Scrisoarea și cu întoarcerea mea. Doar nu se știe în ce compartiment sunt, nici măcar în ce vagon. Probabil că pentru toate compartimentele, din toate vagoanele s-au adus soldați înarmați. Noroc că garnitura nu este prea lungă.

În țară, n-am avut cui să comunic că sosesc luni, pentru că la București nu are cine să mă aștepte la gară: Natela cu Dan se mai află încă în Caucaz, la părinți. De la Paris n-am putut să-i telefonez pentru că n-am avut bani, iar Spianti nu s-au oferit să vorbesc de la ei, așa că Natela nu știe nimic. Mamei, la Râmnic, nu vreau să-i dau emoții, chemând-o la București. De ce s-o chem, s-a întâmplat ceva? Tanti Marițica se află la Poiana Țapului, unde s-a mutat pentru toată vara.

Mi-am făcut socoteala că voi sosi acasă, înainte de 15, când se începe anul universitar, pentru a nu absenta nemotivat, piesă suplimentară pe care le-aș servi-o, deși și cu ea și fără ea, tot un drac!

Și totuși, se știa că sosesc cu acest tren, doar de la Paris pleacă unul singur în 24 de ore, seara târziu. Se știa, pentru că de la Reuter s-a telefonat acasă la Katia Spianti și a fost întrebată când plec în țară, iar Katia care fusese cu mine la Paris, deci și la gara Saint Lazare, când mi-am rezervat locul, le-a spus cu exactitate ziua și ora, precum și că nu mai voiam să amân nici cu o zi, deși ei mă rugaseră insistent să mai stau, măcar până la sfârșitul week-endului.

M-am întrebat, de ce avea nevoie directorul agenției din Paris a Reuterului de această precizare, dar abea mai târziu am aflat răspunsul, când cei care ascultau radio Europa Liberă mi-au spus că atunci când s-a citit Scrisoarea, în preambul sau într-o știre, s-a menționat și faptul că mă întorc în țară și data.

Securitatea putea deci să utilizeze cu încredere informațiile de la „Europa Liberă", a cărui probitate profesională a avut și cu această ocazie prilejul să o verifice, deși în realitate nutrește cea mai mare adversitate față de acest post de radio.

A fost o idee de o fracțiune de secundă că ar exista o legătură între întoarcerea mea acasă și această adevărată ocupație militară, în panică, a trenului în care călătoreau niște oameni pașnici, dar am alungat-o imediat din minte, în momentul următor.

A venit controlul pașapoartelor (uite că nu-mi amintesc dacă au fost ridicate sau vizate pe loc!) și cum figura ofițerului n-a exprimat nimic când mi-a răsfoit „documentul", gândul l-am alungat definitiv.

A venit apoi o tovarășă înțepată, în chestiuni legate de lei și valută.

A venit apoi vama.

În compartiment mai călătorea o pereche: soț și soție. Urcasem împreună din Paris, așa că doamna avusese timp să-mi povestească o mulțime de lucruri despre ei. Veneau din Algeria sau Maroc, nu rețin exact, în concediu. Soțul lucra pe un șantier, era mână de lucru de export, plătită ca vai de lume de patronul socialist care încasa leafa pentru ei și-și oprea grosul, dându-le doar cât considera el de cuviință. Se întorceau după un an sau doi, cu ce brumă agonisiseră, rupându-și de la gură, strângând cureaua, economisind la maximum prin metoda aplicată de doamna care – obținând cu mari greutăți dreptul de-a sta împreună cu soțul – gătea „acasă".

Prin reciprocitate, a trebuit să îngaim câteva cuvinte despre mine și despre excursia la Paris, dar atât pentru a nu le crea, gândeam eu atunci, complicații la sosire, să nu se trezească chemați și interogați despre subiectele de conversație cu călătorul din compartiment. Deci, am scăldat-o în așa fel, încât cei doi, chiar dacă au și fost chemați, n-au știut realmente despre tovarășul lor de drum, nimic. Cred că nici nu-i interesa, într-atât de absorbiți erau de planurile de concediu.

Chestionare asupra obiectivelor călătoriei, atât de către grănicer, cât și de vameș.

Vameșul îi pune pe cei doi soți să deschidă geamantanele. Într-adevăr, au mult bagaj, dar femeia dă explicații, că este vorba de întoarcerea după doi ani de muncă. Vameșul scotocește cu vigilență tot. Până la urmă, a găsit corpurile delicte: niște carpete plușate. Vezi, de-aia nu plouă, de-aia au fost inundații, de-aia televizoarele românești nu cuceresc piața japoneză și de aia scările rulante din Piața Universității merg asemenea troleibuzelor de deasupra, pentru că muncitorii Arcomului s-au procopsit în străinătate cu niște carpete, înfățișând scene din „1001 de nopți", în care gheișe ochioase dansează din buric, pe fundaluri de minarete. În alte condiții, lucrurile s-ar fi aranjat cu un „Kent" dar de data aceasta, soldatul cu armă automată era martor. După lungi parlamentări și explicații, situația carpetelor se legalizează. Un semn autoritar marcă sfârșitul supliciului și femeia începe să așeze la loc lucrurile în valizele care nu mai voiau să se închidă.

Veni rândul meu și vameșul mă puse să deschid geamantanul după ce i-am răspuns, de asemenea, la întrebările de rigoare și i-am arătat că în coridor mai am un bagaj de mână, pentru care n-am mai aflat loc în compartiment. Controlul se efectuă mai mult decât rapid, vameșul își încheie treaba.

În acel moment, soldatul îi atrase atenția că nu a controlat al doilea bagaj de mână, aflat pe coridor, la care vameșul i-a răspuns că nu mai este nevoie. După vigilența pe care o arătase față de muncitorul Arcomului, bunăvoința față de mine îmi păru ușor suspectă, ba mai mult, ostentativă și artificială. Nu cumva...? Gândul acesta îl părăsii imediat, pentru că mi se păru nefondat.

De la Arad, trenul pornește întins spre București. Este noapte și liniște. De data aceasta liniștea este expresia unui calm. Lumea doarme. Fiecare pe o bancă, pe o jumătate de bancă sau pe un loc, cel mult cu picioarele întinse pe locul de vizavi, dacă este gol.

Cum n-am dispus de mijloace, n-am putut să călătoresc cu avionul care pentru buzunarul meu costă exorbitant (deși sunt conferențiar universitar!), dar culmea, nu m-au ajuns curelele nici măcar pentru un bilet la vagonul de dormit.

Frânți, la a treia sau a patra zi de drum, soții care se înapoiază acasă, dorm buștean. Sunt și eu destul de obosit: mă aflu pentru a doua noapte pe tren. Adorm și mă trezesc cu pasageri noi în compartiment. Pasageri sunt și pe culoar. Ies să-mi aprind o țigare. Peste cel mai târziu două ore voi fi acasă. Deodată, privirile mi se împiedică, așa cum te poticnești de un prag neașteptat, încât ești nevoit să te ții de ceva să nu cazi, mi se împiedică de privirile unui bărbat. Adică, de ce se uită așa la mine? Mă cunoaște oare de undeva? Îmi este absolut necunoscut și totuși mă privește cu insistență. De ce s-o fi uitând așa?

Nu, nici atunci n-am realizat ceea ce abia mult mai târziu am înțeles... N-am priceput însă nici astăzi ce însemnau privirile acelea. Erau în ele, pot să jur, o mare doză de compasiune... Au fost unice în toată experiența trăită până astăzi.

* * *

În Gara de nord cred că le-am tras o cacialma. Dar am făcut-o fără voia mea, așa că nu-mi asum nici un merit.

Cu cele două bagaje în mână care nu erau prea grele, pentru că nu avusesem bani să cumpăr mai nimic din Paris și aduceam, în afara lucrurilor personale, câteva cadouri de la Katia Spianti, verișoara Nataliei și care ocupau locul celor pe care le dusesem eu, am zburat prin mulțimea care se revărsase din tren, curgând într-un șuvoi cu sens unic, spre ieșire. Voiam să prind un taxi, înainte ca această omenire să se calce pe bombeuri reciproc, încercând patru-cinci-opt odată să pună mâna pe aceiași mașină. Experiența o trăisem de atâtea ori, când cu un copil mic de mână și cu bagaje, ne resemnam și luam până la urmă tramvaiul sau troleibuzul.

Nici de data asta n-avusei baftă mai multă. În fața gării, probabil de la un alt tren, lumea aștepta cu bagaje și se vedea că staționarea avea perspective: promitea să fie de lungă durată.

Tocmai mă gândeam cum să fac să ajung mai repede acasă când pe culoarul rezervat taxiurilor trecu o camionetă, un „Te-Veu", utilizat pentru transportul de mărfuri ușoare: poate trecuse cu intenția să ia un pasager în cabină, să facă și el, șoferul, ceea ce cam vulgar, dar în concordanță cu realitățile, se numește „ciubuc". Nu aveam de ce să fac nazuri în condițiile momentului și-i făcui semn să oprească. Mașina trase pe dreapta, la o oarecare distanță, în afara spațiului rezervat taxiurilor, eu i-am spus unde merg, el mi-a zis cât îmi cere și fără să mai lungesc vorba, am părăsit gara.

Mai aveam o problemă: nu aveam bani potriviți, mi se pare că aveam o sută întreagă sau cincizeci, nu mai știu la ora asta exact cât, trebuia să o schimb.

Iată-mă sosit în fața casei. Mi-am scos bagajele și le-am dus la ușă. Locuiesc la parter, ușa a doua. Prima duce la etajul întâi, dar vecinii de „sus" o utilizează numai la ieșire. Când vrei să suni, trebuie să mergi pe scara de serviciu. Pe scara de serviciu am mers și l-am sunat mai întâi pe domnul Lambru, colonel la pensie. Nici măcar n-a fost mirat că mă vede. Știa că mă întorc. Am achitat datoria către șofer, am deschis apartamentul și am intrat.

Acasă! Nicăieri nu este mai bine decât acasă. Chiar și când în pregătirile febrile ale întâmpinării mele, este foarte posibil ca locuința să-mi fi fost cercetată. Dacă s-a întâmplat, au făcut-o cu un înalt profesionalism, pentru că n-am putut să descopăr nici un semn. În orice caz, dacă au fost, au citit biletul pe care l-am lăsat special, într-un acces de humor, la plecare și pe care l-am găsit... neatins, pe aceeiași ușă pe care îl lipisem.

Era aproape de ora unu la amiază, când am intrat în casă. Am ridicat jaluzelele, am deschis ușa spre terasă și grădină să aerisesc. Nu-mi păsa de ce avea să urmeze, făceam efortul de a nu mă mai gândi la asta.

N-a trecut poate decât un sfert de ceas de la sosire și sună telefonul. Vocea mamei, îngrjorată și emoționată:

–Mamă, spuse ea, am crezut că rămâi pe-acolo! Bine că te-ai întors. Fie ce-o fi, întâmplă-se ce s-o întâmpla, bine că ești aici!

N-am vrut să-mi traduc cele spuse de maică-mea prin: „Fie și în pușcărie, dar acasă!"

De fapt, ce delict comisesem, pentru a mă pregăti sufletește pentru această eventualitate? Ce crimă este exprimarea opiniei critice, chiar și la adresa lui Ceaușescu sau anume la adresa lui ? Nu este oare un cetățean și el, ca oricare, este adevărat, cu cele mai mari funcții în partid și în stat. Haide să nu mai vorbim cum a ajuns aici și cum și le păstrează. Este intangibil, infailibil ca papa de la Roma, unde este scris că criticarea politicii lui și a faptului că se crede deja un prooroc național și se poartă ca un suveran absolut, reprezintă o crimă?

Nu sunt un naiv! Știu că nu stă scris nicăieri, dar asta nu înseamnă că nu se pedepsește ca atare. Și asta o știu toți. Inclusiv mama.

Peste vreo zece minute, telefonul sună din nou. La celălalt capăt al firului, „Rățoiul cel urât":

–Bravo! Te felicit! Să fii tare! Strâng pumnii pentru tine!

Deștept băiat Rățoiul ăsta. Nu s-a recomandat: „Sunt Mac-Mac" dar eu l-am recunoscut. De unde au învățat toți lecția cu prudența la telefon?

Al treilea apel. De unde știu toți că am sosit? Tot de acolo de unde știa și Securitatea.

–Alo?

Vocea de la celălalt capăt era acum gravă. Trăda o emoție. S-a recomandat, ca și când nu l-ași fi recunoscut și așa: Dumitru Popa, Mitică, Titu, desigur, nu-mi telefona în calitate de coleg – este lector la catedra noastră – nici în calitate de poet (Titus Demetru Popa) și nici măcar în calitate de persoană particulară, liberă să mă felicite sau să mă înjure, ci în calitatea sa de om aflat în exercițiul funcțiunii, chipurile ca secretar de partid. Misiunea lui față de mine a constat în a-mi comunica convocarea la anchetă. A început, prefăcându-se că habr nu avea când am sosit și cu ce am venit. (Fusese instruit și trebuia să acopere orice bănuială pe care mi-ar fi trezit-o filajul început la graniță):

–Cum, n-ai venit cu avionul?

–Ei, las-o moale, doar ți-am spus la plecare că merg cu trenul!

–Ai făcut-o lată, zise el cu intenția vădită de a fi ironic, chiar sarcastic. Om te-ai făcut!

Mai târziu, această din urmă apreciere, reprodusă în declarațiile pe care am fost pus să le scriu, în cursul anchetei securisto-partinice la care am fost supus, probabil ascultată și interpretată ca o apreciere pozitivă, i-a creat „junelui Popa" o mulțime de neplăceri, costându-l și funcția de secretar, pe care a pierdut-o imediat, în favoarea unui alt poet, Alexandru Brad, fratele lingăului de la Atena, ambasador și impresar prezidențial.

Popa nu m-a sunat însă ca să-mi spună că „Om m-am făcut!", pentru că asta o știam și fără el, ci pentru a-mi spune că a doua zi, la ora 14, să mă prezint în clădirea veche a Academiei „Ștefan Gheorghiu", în fostul cabinet al rectorului, deci nu la Facultatea de Ziaristică, cum ar fi fost normal.

Graba lor, se vedea, era mare, foarte mare. Trebuia să le fiu recunoscător totuși că au avut atâta stăpânire de sine, pentru a nu începe ancheta în chiar ziua sosirii, după cum puteau să mă aștepte la gară și să mă ducă direct la „Comisie".

O fațadă de onorabilitate și de manevre care să dea alte aparențe realităților se străduiseră să-și impună. „Pe-afară e vopsit gardu'... " Dincolo de aparențe, se petrecea o desfășurare de mijloace și forțe polițienești de care, atunci când am decodat-o, m-am înspăimântat.

* * *

Iată o vecină: Monica. S-a întors de la serviciu, și-a parcat ca deobicei „Trabantul" pe alee, în dreptul celei de a doua porți. Locuiește în casa de pe celălalt colț al intrării Ion Călin, la parter și avem ferestrele vizavi. M-a reperat, îmi face un semn de salut. Peste câteva minute, o văd trecând drumul, cu o ceașcă de cafea în mână. Îi deschid ușa. Este primul vizitator, de când m-am întors. Prețuiesc atenția ei, deci ceașca de cafea înseamna mai mult. Îi apreciez curajul, pe care după aceea, l-a pierdut pe drum.

* * *

Mai primesc și alte telefoane.

Cu „tovarășul Cumsecade" am fost la Paraschivescu-Bălăceanu acasă. Voisem să-l cunosc pe acest jurist al partidului care a apărat comuniști înainte de război – fără ca el să fi fost membru, decât, poate târziu, după 1944 – și a contribuit la trimiterea în fața plutonului de execuție a lui Ion Antonescu sau în închisoare a unor mari oameni politici, printre care a lui Iuliu Maniu și Titel Petrescu. Se pare că nu a lipsit nici de la procesul Pătrășcanu.

Paraschivescu-Bălăceanu locuia lângă Cișmigiu, în bd. Schitu Măgureanu, iar camera de lucru, ocupată în cea mai mare parte de bibliotecă – interesant, nu cu cărți juridice, ci politice, multe din epoca anterioară lui 1965, epurate din biblioteci – nu trăsese foloase, după cum se vedea, din poziția lui, asemenea privilegiaților de rang înalt sau chiar mediu: apartamentul său era mic și mobilat parcă cu ostentație modest, comun și plicticos, parcă ar fi fost casa unui funcționar de la percepție. Ieșise la pensie, ieșise și din modă, încă cu vreo două decenii în urmă, îndată ce rostise și ultima replică ce îi revenea în rolul său de inchizitor stalinist.

Era acum un bătrânel cumsecade, care lua tablete pentru afecțiunea sa cardiacă și care nu vorbea decât despre calamitățile naturale, nu și despre cele sociale. Nici o aluzie la trecut, nici o urmă de remușcare, nici o fisură a formației vâșinskiene, nici o amintire neplăcută nu-i umbrea fruntea. Totul era bine închis în seiful memoriei, cu grije de a nu comite o indiscreție care să-i atragă cine știe ce neliniști.

De altfel, mai târziu, auzind despre protestul meu, a avut grije să-mi transmită să nu evoc în nici un fel vizita mea la el, deși nu avea nici o legătură cu subiectul și nici nu mi-ar fi trecut prin minte așa ceva.

Am plecat impresionat, așa cum te impresionează o fosilă vie.

Și acum, la telefon, era „tovarășul Cumsecade". Convorbirea cu el a fost scurtă.

–Este adevărat ce am auzit? Eu nu cred! se aude de la celălalt capăt al firului. Este adevărat? mă întreabă el încă o dată.

–Da, este adevărat! îi confirm eu.

Urmează o pauză la microfon. Probabil nu știe ce să mai spună. Ca activist vechi a văzut multe la viața lui și știe dinainte cum se va încheia și această întâmplare. Închide telefonul fără să trântească receptorul, ci încet, poate speriat că mi-a telefonat, poate necăjit.

Imediat alt apel. De data aceasta, o voce de femeie. Nu se recomandă, nu o cunosc și nu o întreb:

–Bine ați venit!

–Nu știu dacă am venit bine, dar vă mulțumesc pentru urare!

–Sunteți „sănătos"?

Văd că pune în acest din urmă cuvânt un anume sens, poate ar voi să știe dacă nu mi s-a întâmplat ceva? Până acum sunt numai premise.

–Să bat în lemn, da!

–Vă urez multă, multă sănătate și fericire!

* * *

Când am ieșit pe terasă, vecinul de sus mi-a spus că doamna Sanda a plecat la mare, cu o zi-două înainte. Doamna Sanda Lazaride, fostă funcționară de bancă, acum pensionată, este locatara celui de-al doilea apartament de sus, cu camerele deasupra holului, dormitorului și odăii mele, care este, de fapt, tot o cameră de dormit, căci de lucrat nu am un loc anume, ci mă pripășesc prin toate colțurile.

Cunosc perfect ambianța străzii în condiții obișnuite, la care se adaugă și spiritul de observație format datorită meseriei de scriitor și ziarist. După un concediu „al ochilor", nu mi-au scăpat anumite schimbări, aparent neînsemnate.

Cea mai evidentă era la garsoniera deasupra locuinței Monicăi, de la fereastra căreia se vedea perfect nu numai ușa noastră, ci toată casa, inclusiv poarta spre grădină, prin care se intra, mai ales vara și toamna, pe la bucătărie, deci prin spate. De la acea fereastră nu putea să scape neobservată nici o persoană carea intra sau ieșea de la noi.

La acea garsonieră, jaluzelele erau lăsate doar când bătea soarele prea tare sau seara când se aprindeau luminile, restul timpului stând ridicate, deseori fereastra era deschisă, iar perdeaua trasă la o parte. Acum jaluzelele erau lăsate jos, dar nu definitiv, ci cu distanță între lamele, deși fereastra continua să rămână deschisă. În poziția asta au rămas storurile încremenite zi și noapte, iar seara, în apartament nu se mai aprinse lumina, ci doar o luminiță discretă. Știam că tânăra doamnă care ocupa apartamentul își îngrijea florile cu mare pasiune. Probabil că nu se mai găsea acasă de cel puțin două zile, pentru că florile acelea, pretinzând să fie udate zilnic, expuse bătăii soarelui puternic, se ofiliseră și se îngălbeniseră. Stăpâna casei nu le putea lăsa să piară! Deci, nu ea se afla înăuntru! Las la o parte că soțul doamnei, care era mecanic de locomotivă, dar în restul timpului era un autentic intelectual, avea uneori plăcerea, când se întorcea de la muncă, pur și simplu să stea la fereastră, privind strada, cu un cățel pechinez lângă el, așezat pe pervaz. Această imagine cotidiană, comunicându-mi un sentiment reconfortant de tihnă, a fost brusc înlocuit de ochiul din spatele jaluzelelor, a cărui privire ațintită deasupra ușii și asupra mea, la intrare sau ieșire, nu doar îl ghiceam, ci îl simțeam. Poate acolo se afla dispecerul care prin comunicare radio, când ieșeam din casă, punea în mișcare mașinăria filajului, în stilul celor mai proaste romane polițiste.

Când pică seara, mă mai șocă ceva. Într-un București scufundat în beznă, în care nici strada nici intrarea Ion Călin nu făceau excepție, le-am găsit scăldate într-o lumină „a giorno". Se filmează? De ce nu? De la acea fereastră, de la aceea sau de la alta și noaptea un aparat de fotografiat sau filmat trebuia să identifice pe oricare prezumtiv vizitator.

Acum simțeam oboseala întregului consum nervos al ultimelor săptămâni. Am simțit-o numai când m-am întins în pat. Eram acasă: patul acela ușor rablagit și icoana „Pânza Veronicăi" de deasupra lui, astea însemnau pentru mine „acasă".

În camera de deasupra se aud pași. Doamna Sanda este la mare, nu-i așa? Apoi ea locuiește singură. Apoi, pasul ei, călcătura tocului de damă în parchet îmi sunt bine cunoscute: urechea mea le identifică imediat. Pașii aceia sunt ai unui bărbat care încearcă să meargă încet, dar nu izbutește. Deci, cineva este sus. Ce naiba o fi făcând acolo?

Mi-am adus aminte că odată cineva mi-a povestit cum au fost evacuați din apartamentul lor „din rațiuni superioare" firește, temporar, cum s-a instalat securitatea cu aparate de ascultare, la pândă zi și noapte, dar fără ca stăpânul casei să fi putut ști nici pe cine ascultau și nici ce anume.

Ce naiba voiau să asculte cei eventual instalați sus? Să le dau puțină muzică: Bach, Schubert, o simfonie de Ceaikovski sau Fărâmiță Lambru? Nu, mai bine ceva știri și încă de la Europa Liberă, poate mai aflăm ceva despre colegul lor, Pacepa, care l-a lăsat cu buza friptă pe Ceaușescu.

Asta este diviziunea muncii: cei de vizavi, cu imaginea, ăștia de aici, cu sonorul. Numai că regizorul a dat-o-n bară: eu nu sunt actor de film. „Transmitem știrile". Stupoare: Europa Liberă anunță sosirea mea „cu bine", la București. După aceea vorbește Noel Bernard, comentând cu vocea lui parcă sculptată, pasaje din Scrisoarea mea. Este prima dată că aud, ceea ce lumea știa deja de mai multe zile.

* * *

(...)

Și iată-mă, ducându-mă la Academie, unde trebuia să fiu la ora 14 fix, în clădirea veche, în fostul cabinet al rectorului.

Cobor din troleibuz, la Leu, ca deobicei și...

Merge în pas cu mine, ca un necunoscut. Se apropie din ce în ce mai tare de umărul meu, își potrivește pasul după al meu, îmi ia discret mâna și mi-o strânge ușor. O face jenat și stângaci:

–„Jiujițu", dragul meu, de unde ai apărut?

Jiujițu vrea să mă îmbrățișeze și nu poate. O fi văzut și el filajul? Vrea să-mi spună ceva, dar nu știe cum sau poate cuvintele nu au rost. Este de ajuns că m-am uitat în ochii lui și ei mi-au spus tot. Atâta limpezime și curățenie sufletească în ochii acestui băiat! De ce-o fi riscat să înfrunte filajul? Dacă-l identifică, în ce fel va explica? Nu și-a pus această întrebare. Eu mi-o pun pentru el, pentru că vreau să-mi rămână prieten. Scumpul meu „Jiujițu", tu nu m-ai trădat niciodată, nu m-ai părăsit în gândul tău nici o clipă, dacă ai ști că acea discretă strângere de mână, cu numai câteva minute înainte de a mă prezenta în fața pumnului înmănușat al Securității, travestit în „Comisie de partid", mi-a dat atunci o forță nouă! Prietene mezin, în sfârșit, vom afla prețul adevărului, cât anume trebuie să plătești pentru el, din dialogul nostru rămas neterminat despre slujirea adevărului cu orice preț. Atunci nu știai la ce mă refer, pentru că nu voiam să fac pe nimeni părtaș la suferințele mele și de aceea n-am făcut părtaș pe nimeni la deciziile mele, dar acum vei afla. Ai văzut că de la teorie, am trecut la practică. Practicarea adevărului, sună straniu, nu-i așa? Dacă voi putea să te mai văd, am să-ți spun la ce concluzii am ajuns.

–Du-te, grăbește pasul, nu mai merge alături de mine! i-am spus.

A grăbit pasul și ne-am despărțit.

Am fost lăsat să trec pe poartă: eram tratat ca un străin, venit pentru prima dată în această incintă.

Clădirea nouă se afla la stânga. Mă izbește faptul că de-alungul intrării, pe trepte, ca și când întâmplător se aflau acolo, dar și mai departe, până la ușa în clădirea veche, stau plantați, din loc în loc, profesori. Tac. Nu, nu sunt aduși să mă vadă sau să mă îmbărbăteze, în confruntarea ce va urma. Nici nu aveam nevoie de așa ceva. Îi recunosc printre ei pe Popa – cel care mă convocase, prin telefon – pe Vivi Iliescu, recunosc o serie de fețe de la diferite catedre ale „Institutului de stiințe politice". Cu toții sunt înșiruiți, formând un coridor viu. Am priceput: ei formează „garda" care trebuie să „vegheze" ca nu cumva să-mi vină în gând să intru în clădirea nouă, unde se află Facultatea de ziaristică, să iau contact cu cineva. De altfel, avuseseră grijă ca în facultate să nu se mai afle, la acea oră, nici picior de student. Sunt proscris. Faptul că sunt liber este doar o fațadă. Se lucrează la o izolare a mea care să fie cât mai etanșă, fără nici o fisură. În condiții de „libertate" aceasta este o performanță. De fapt nu știu nimic despre ecoul scrisorii. Trebuie să-mi fac singur o imagine din această panică a puterii. Coridorul acesta de profesori îmi spune și el destul.

În clădirea veche, am fost introdus în cabinetul unuia din prorectori.

La masă stau înșirați trei inși.

Am fost invitat să mă așez.

Pe unul îl cunosc: este Florin Balaure, prorector, profesor pe puncte. Ceilalți doi îmi sunt necunoscuți.

Cu toții mă privesc taciturni, încruntați, amenințători, ostili. Tăcere cu sigiliu de plumb. În sfârșit, unul din ei rupe sigiliul și mi se adresează cu glas prefăcut calm.

„Românii au pasiunea politică, în care ideile joacă un rol foarte redus.“

Pamfil Şeicaru

E PAPA UN DIZIDENT?

De Vasile C. Dumitrescu

Dacă, pe timpuri, în România, pe care unii dintre noi o mai păstrăm în amintire, existau oameni pe care politica nu-i interesa, astăzi această specie de cetăţeni apolitici nu se mai află pe pământul Ţării. Ca toate mişcările totalitare, comunismul odată ajuns la putere, nu permite existenţa nici unui aspect din viaţa omenească care să se sustragă politicului. Cum însă concepţia, hotărîrea şi execuţia în domeniul politic este monopolul absolut al partidului unic, aceasta materializându-se în acea minoritate conducătoare, posesoarea tuturor puterilor posibile într'un stat, rezultatul nu poate fi altul decât instituirea şi menţinerea în funcţiune a celei mai absolut posibile dictaturi. Un anticomunism furios afirmă că comunismul urmăreşte îndobitocirea omului. În afară de faptul că o astfel de afirmaţie serveşte tocmai comunismului, ea are ca urmare devierea „luptei contra comunismului“ de la adevărata problemă.

În adevăr, comuniştii, la putere sau numai dornici de ea, urmăresc o transformare a omului, dar într'un sens cu totul altul. Omul „nou“ pe care tot îl programează conducerea partidului, ar trebui să fie unul care să înţeleagă libertatea ca supunere necondiţionată acceptând, prin înţelegere, legile realităţilor „obiective“. Libertatea înţeleasă drept consimţământ la supunere. Ori asta n'are nimic cu îndobitocirea ci cu înţelepciunea ce rezultă dintr'o judecare limpede a realităţilor în care se trăieşte. Sau altfel spus: este înţelept să nu încerci să spargi zidul dând cu capul în el. Dar a fi înţelept nu înseamnă, în mod necesar, că eşti liber. Ştim din literatură: „Capul plecat, sabia nu-l taie“. Versurile sunt înălţătoare de suflet. Numai că eroismul este o calitate absolut individuală. Omul de rând nu este erou ci „supravieţuitor“. Dacă ceea ce caracterizează pe erou este temeritatea avântului, ceea ce caracterizează pe muritorul de rând (şi din ăştia se compune un popor!), pe supravieţuitor, este tenacitatea, acea rezistenţă mocnită care îl face capabil să îndure toate greutăţile până or trece. Unii, puţini, iau lumea'n piept, alţii, cei mulţi, o duc în spinare.

Nimic contra eroilor, dar să nu neglijăm pe supravieţuitorul tuturor cataclismelor istorice, pe cel care asigură continuitatea unui popor în istorie. În Ţară, şi nu numai în ţara românească, comunismul la putere pătrunzând în toate domeniile de viaţă ale omului, această pătrundere fiind, în mod necesar de ordin politic, cetăţeanul devine un „zoon politikon“ până şi când doarme, teamă fiindu-i de ce-ar putea vorbi în somn. În acest fel comunismul realizează acel „om nou“ care există de când lumea şi pământul: omul prudent. Pentru a rezista opresiunii îşi afişează o mască, o atitudine conformistă, care îi permite salvarea adevăratei structuri, structură căreia nu-i este permis să se exteriorizeze. Omul „nou“ în socialism îşi dedublează personalitatea fără a deveni prin aceasta un bolnav, un schizofren. Situaţia este pregnant cuprinsă în persiflajul: „ei se fac că ne plătesc şi noi ne facem că muncim“. Nu ştim ce analize ale specialiştilor în materie ar putea cuprinde natura fenomenului „socialismului real existent“ mai scurt şi mai cuprinzător! Acest mimetism are însă şi alte rezultate. S'a spus şi se spune: comunismul urmăreşte distrugerea acelei unităţi sociale de bază care este familia. Ciudat însă, putem observa că tocmai la popoarele care se bucură de libertate şi bună stare, legăturile familiale sunt din ce în ce mai slabe. În schimb în ţările „socialiste“ situaţia e inversă. În România de azi solidaritatea în cadrul unităţii sociale care este familia, depăşeşte cu mult structura legăturilor de „rudenie“. În adevăr, în ţara noastră familia este astăzi cea mai intimă unitate socială, o citadelă de siguranţă a celor ce o compun, terenul în care se practică acea solidaritate între oameni, care s'a manifestat întotdeauna în timpuri de primejdie.

*

Gândind toate acestea, vom ajunge mai uşor să înţelegem, aici în lumea încă liberă, pe cei noi veniţi. Că nu vor să afle aici ceea ce-au lăsat acasă, „socialismul“ (până şi cuvântul le este odios!), este de la sine înţeles. Dar nu găsesc ceea ce i-a salvat în ţară ca valoare umană: grupa socială în care să se încadreze, care să le dea sentimentul de siguranţă socială şi de căldură sufletească. Pentru că, plecând, şi asta au lăsat-o în urma lor. Este firesc să caute ceea ce le lipseşte printre conaţionali. Aici vine prima deziluzie. Sau dau de cei dezinteresaţi de soarta celor noi veniţi, sau dau de grupe ce le oferă „adăpost“ cu preţul de a deveni „de-ai noştrii“. Şi ei, care credeau că românii „liberi“, adică nesupuşi presiunilor regimului totalitar, formează în emigraţie o unitate, un fel de mare familie strânsă în solidaritatea şi căldura „românească“. La această deziluzionare se mai adaugă şi un alt element ce le îngreunează orientarea în această lume, pentru ei străină. Politizat până în vârful urechilor, mimetismul, necesar acasă pentru a supravieţui, devine lipsit de obiect. Fără a-şi da seama, noul venit se depolitizează prin adaptarea la noile condiţii de viaţă. Dar pentru „cauza românească“ e pierdut. Până şi umorul îl pierde. În ţară luarea în derâdere este o supapă. Iată o mostră:

Nimic în lume nu se pierde
Se schimbă doar mereu tipicul,
Cei vechi slăveau pe boul Apis,
Iar noi pe vaca lui nea Nicu!

Dacă săgeata cu venin era cuprinsă, în ţară, în ultimul vers, noi, cei din emigraţie, suntem apostrofaţi prin cel de al treilea: „Cei vechi slăveau pe boul Apis“. În adevăr, numai în emigraţie se mai găsesc „vechi“, fiecare cu boul lui. Ori, toţi aceşti boi Apis nu spun noilor veniţi nimic. De cei „vechi“ însă, îşi mai baţi joc. Are Dumnezeu grijă de ei!

*

În ţară au rămas însă cei ce vor fi într'o bună zi supravieţuitorii. Cei plecaţi din ţară, au ales exilul considerat ca un factor politic. Negăsindu-l, devin simpli fugari, nişte „scăpaţi“ din marea puşcărie în care ne-a fost transformată ţara. Ceva mai mult. N'am întâlnit nou venit din ţară, care să nu spună că o schimbare a stărilor din România este exclusă. Regimul este atât de stăpân pe situaţie, încât e o aberaţie să se creadă că ar putea fi dărâmat din interior, iar din afară cu atât mai puţin cu cât nimeni nu-i vrea pieirea.

Şi totuşi. Sunt unii, puţini la număr, relativ noi în exil, pentru care noua situaţie nu este decât continuarea a ceea ce au început în ţară: dizidenţii.

Luăm trei nume reprezentative, în ordinea sosirii printre noi: Paul Goma, Vlad Georgescu şi Victor Frunză. Ceea ce-i caracterizează pe toţi trei este faptul că *în ţară fiind*, s'au pus de-a curmezişul. Paul Goma a scris şi răspândit apelul de solidarizare cu Paul Kohut în Februarie 1977 în Bucureşti, scrisoarea către d-l. Nicolae Ceauşescu adresată la „Palatul Regal“, poartă data din Februarie 1977. În tot acest timp, Paul Goma era în ţară. Şi tot în ţară era şi Securitatea!
Vlad Georgescu a scris „Programul mişcării disidente din România“ în 1977 la Bucureşti unde, după cum se ştie, se află şi sediul central al Securităţii. Victor Frunză a scris „Scrisoare deschisă , adresată secretarului general al PCR“, în Paris, în 1978, a publicat-o în presa din străinătate şi ... s'a întors în Ţară alegând ceea ce avea să urmeze la Bucureşti şi refuzând ceea ce i se oferea dacă ar fi rămas în „lumea liberă“. Desigur, toţi trei au avut sprijin publicistic în vest în timp ce duceau confruntarea cu atot-puternicia în mâna căreia se aflau. Dar tocmai această publicitate a produs eficienţa actului de curaj. Cine mai vorbeşte sau mai ştie în lumea „liberă“ de Braşoveanu???

*

Dacă „presa“ din exil are vreo valoare reprezentativă pentru emigraţie, atunci cum spune şi despre dizidenţi. Într'adevăr, publicitatea pe care media-urile occidentale o acordă celor din urmă le conferă acestora o influenţă periculoasă atât pentru orientarea cât şi pentru moralul şi reputaţia Emigraţiei Politice“. La sfârşit se revine asupra „pericolului“: „Interesul pentru dizidenţi, manifestat de către presa occidentală, nu trebuie să influenţeze emigraţiile politice din ţările Europei de Răsărit; publicitatea nu ţine loc de reputaţie, singurul criteriu de notorietate este criteriul moral“.

*

Aşa să fie? Care este, în ce constă acest „criteriu moral“? Şi iată-i formularea: „Într'adevăr, nu se pot acorda funcţii reprezentative unor persoane compromise, deoarece oprobiul cu care s'au acoperit colaborând, se răsfrânge asupra instituţiilor reprezentante, precum şi asupra ideilor încarnate de către aceste instituţii“. Deci, „criteriul moral“ este măsura după care se acordă „funcţii reprezentative“. În timp ce „presa occidentală“ face reclamă dizidenţilor, pe noi nu ne ia nimeni în seamă. Invidia e justificată. Ar fi poate timpul să nu mai confundăm morala, cu naftalina.

Cât timp se aflau înţară, nu ne supăra faptul că „presa occidentală“ se ocupa de ei. Atacurile „emigraţiei“ contra lui Paul Goma au început după ce a apărut „printre noi“..De Vlad Georgescu nu s'a ocupat nimeni până nu a devenit directorul redacţiei de limbă română la Europa Liberă. În ce priveşte pe Victor Frunză, „vijelia“ e mai mult o adiere şi are caracter preventiv.

*

Un lucru însă nu s'a petrecut. N-am aflat în emigraţie un organ de publicitate românească care să se ocupe în mod serios cu concepţiile, cu conţinuturile celor formulate de dizidenţi. Este cea mai bună dovadă că această emigraţie este cu totul *apolitică*. Nu

i-a primit „exilul“ pe dizidenţi? Un singur citat ajunge: „...Disidenţii se îndepărtează de regimul de care au profitat, numai DIN INTERES şi pentru a-i contesta doar LEGALITATEA: în ochii lor fundamentele regimului sunt perfect valabil — singur modul său de funcţionare fiind în cauză...“ (Cuvântul Românesc, Ianuarie 1983, ‚Opoziţie şi disidenţă‘, de Ion Varlam). Dar despre care dizidenţi o fi vorbind autorul? Mare imprudenţă să vorbeşti de funie în casa spânzuratului. Cu atât mai mult cu cât într'o altă propoziţie stai şi te cruceşti: „Orice tiranie are nevoie de teroare poliţistă pentru a dăinui, însă spre deosebire de ‚dictatura banală‘ — totalitarismul instituţionalizează discriminarea dând o justificare religioasă ‚lichidării fizice şi morale‘ a unor categorii omeneşti dinainte desemnate (atât oprobiului public cât şi sculelor gâdelui).“ (Dreptate are! Ne amintim de „stâlpul infamiei“ şi facem constatarea că autorul nu este antisemit!). „Ruptura de regimul cu pricina — oricare ar fi justificarea ei ulterioară de către dizidenţi — nu este determinată de către subita adeziune la vre'un principiu, ci de egoismul pur şi simplu: fie că satisfacţiile obţinute nu mai sunt pe măsura apetitelor, fie că rivalităţile intercanibale ajung să ameninţe comfortul poziţiilor cucerite“.

Acuma este limpede cele ce putem citi câteva rânduri mai sus: „Nu există deci disident care să nu fi dat pe mâna călăilor pe vre'unul din prietenii, rudele sau colegii săi...“

Curios! Să aduci o astfel de acuzaţie-sentinţă unui grup („discriminarea ...unor categorii omeneşti dinainte desemnate“), să caracterizezi o categorie de o a m e n i drept canibali, dându-i pradă „oprobiului public“ spre a lichida, dacă nu fizic, cel puţin moral, este — după afirmaţiile autorului — ceea ce caracterizează „totalitarismul instituţionalizat“. Lucrurile se clarifică dacă nu ignorăm faptul că autorul are în vizor nu orice alţi dizidenti (de pildă cei rezultaţi din cadrul unei dictaturi „banale“) ci dizidenţi într'u „marxism“. (Dacă şi în ce măsură dizidenţii despre care este vorba sunt marxişti nu este nevoie de a fi demonstrat. Este suficient că vin din România unde au participat la ospeţe canibale). Dar pentru a fi bănuit nu e nevoie să fii „dezident“. Este suficient să fii „nou venit“ în emigraţie. De câte ori nu ni s'a şoptit la ureche că cutare sau cutare e agentul Securităţii. Dovada? „M-a întrebat unde lucrez“, spunea cel ce voia să ne pună în gardă. Şi binevoitorul era de bună credinţă. Numai că nu-i trecuse prin cap că cel ce-i pusese întrebarea ar fi putut fi pur şi simplu, curios.

În ce priveşte pe dizidenţi, revolta este de natură morală. Citim: „În ciuda importanţei lor numerice ‚refugiaţii economici‘ nu alcătuiesc pentru diversele exiluri naţionale un pericol direct; acelaşi lucru nu se poate numai că în cadrul ei nu se nasc idei, concepţii politice pentru viitor, dar nici felul de a gândi nu este politic. Tot ce se agită în exil este surogat politic, pentru că probleme de „organizare“ şi de „reprezentare“, dacă nu au la bază o concepţie, un conţinut politic, devin scopuri în sine, în loc să fie ceea ce le-ar justifica existenţa, instrumente puse în serviciul realizării unui concept. Ori, un concept nu poate să ia fiinţă acolo unde problema nu se pune. Dezideratele de „libertate“ sau „democraţie“ nu fac doi bani dacă ignorăm analiza realităţilor, analiză pe baza căreia se pot aprecia posibilităţi de activitate reală şi şanse de ralizare. Tot ce întâlnim sunt „trecuturi“, activităţile se reduc la slăvirea diverşilor Boi Apis.

Tocmai în acest gol vin dizidenţii, şi-l umplu. O recunoaşte însăşi autorul articolului citat: „Disidenţii sunt însă oameni folositori, a căror competenţă tehnică nu poate fi tăgăduită: puţini sunt cei care cunosc mai bine decât ei metodele şi mentalitatea totalitarismului pe care, ei, l-au servit ani de-a rândul. Această experienţă trebuie utilizată, dar disidenţii trebuie să accepte situaţia de simplii militanţi — singura ce se cuvine unor oameni obligaţi să-şi refacă o virginitate politică şi o reputaţie onorabilă“.

Iată deci, că pentru autorul citat, şi participanţii la ospeţele canibale din ţară, sunt în emigraţie buni la ceva. Cu condiţia să renunţe la publicitate. Să se subordoneze! Ei să conceapă (sunt doar „competenţi“) şi „noi“ să-i „utilizăm“. În acest fel, le vom reda „noi“, lor, pierduta virginitate şi onorabila reputaţie. Şi toate acestea, pentru că „noi“ suntem deţinătorii „principiilor“ şi ai „moralei“.

E Papa un dizident?

POLONIA

1982

DIN JURNALUL UNUI PROVOCATOR
—Conspiraţia tăcerii şi corul calomniilor—

de Constantin Mareş

Am învăţat de la Lenin însemnătatea propagandistică a ecranului cinematografic, iar de la Doctorul Goebbels cum pot fi prostite, una sau mai multe naţii, mânuind presa şi radioul. Cel mai mult am învăţat de la Stalin, care i-a întrecut şi pe Lenin şi pe Goebbels la un loc. Astăzi stăpânesc arma absolută a propagandei, cea care izbeşte retina mediocrităţii şi urechile semidocţiei dar şi oameni de oarecare cultură şi inteligenţă: televiziunea. Că o folosesc pentru scopurile mele la Moscova, oraş în care Sakharov nu are voie să intre, sau la Bucureşti unde Părintele Calciu nu are permisiunea să locuiască decât în cătuşe, este şi firesc şi lipsit de importanţă. Acolo, tot nu pot convinge pe nimeni, cu atât mai mult cu cât pentru convingere am Liublianka şi Aiudul. Cel mai important este că m-am infiltrat acasă la duşmanii mei. Credeam că va merge greu şi că mă va costa mult. Dar a mers atât de uşor, încât la un moment dat aproape că nu îmi venea să cred. Iar de costat, nu m-a costat nimic: banii i-au dat şi îi dau în continuare contribuabilii din ţările care mai sunt cunoscute,încă, sub denumirea de democraţii occidentale.
Faza la care s-au referit Lenin şi Hrusciov, aceea în care capitaliştii vor vinde frânghia cu care vor fi spânzuraţi, a trecut de mult. I-a urmat cea în care frânghia era dată în rate iar acum este dată gratis, ba chiar adusă la locul eşafodului pe spezele celui condamnat la moarte şi care simte mazochista voluptate de a o împleti cu mână proprie.
Din când în când, îmi chem ciracii puşi să convingă că aşi gândi ceea ce nu cred şi că aşi crede ceea ce nu gândesc, să le spun ceea ce au de făcut.
Îi privesc pe sub sprâncene, eu înălţat pe podiumul prezidial, având în faţă carafa cu lichid incolor din care îşi toarnă, potrivit datinei,oratorii. Ei stau în bănci, cu mâna pe tibişirul roşu, gata să înscrie în tăbliţe, învăţămintele, îndrumările şi directivele mele. Umplu un pahar, îl sorb, tot, alene, şi în timp ce eu sorb lichidul incolor, ei îmi sorb cuvintele, care mâine vor deveni imagini, secvenţe, filme:

— Fiţi atenţi! Alegerile din unele ţări occidentale arată că deseori, cea mai slabă şi mai fluctuantă dintre opinii, este opinia publică. Să nu-i prezentaţi teorii adevărate, simplu, ci atât de complicat încât nimeni să nu mai înţeleagă nimic, dar să vă puteţi oricând prevala de ele. În schimb, să prezentaţi simplu, teoriile false. Făceţi-le pe interesul şi înţelesul tuturor. Telespectatorul are nevoie de formule, nu de demonstraţii. Ca să convingeţi o babă din Frankfurt sau Amsterdam să militeze pentru dezarmare să nu-i explicaţi deosebirea dintre o bombă sovietecă de fiziune atomică şi alta tot sovietică, de fuziune, termonucleară. Spuneţi-i că o bombiţă americană costă cât pensia ei pe două milenii şi aţi câştigat-o!

— Nu uitaţi! Lucrurile despre care nu prezentaţi imagini, nu există.În schimb puteţi imagina, astfel ca să exageraţi lucruri minore, sau să inventaţi inexistentul. Despre devastările de case, magazine şi automobile din Berlinul Occidental să nu daţi nici o imagine, sau aproape nici una. În schimb cum se adună câţiva de-ai noştri să manifesteze pentru dezarmarea unilaterală a occidentului, folosiţi toate emisiunile să terorizaţi propagandistic pe cei care vă privesc hipnotizaţi. Dacă sunt sparte vitrine la Zurich, combăteţi-l pe Pinochet. Sunt omorâţi poliţişti în Franţa sau Germania? Ce contează, voi făceţi-i parastasul lui Ghevara şi Ana Seghers!

— Nu exageraţi! Nu treceţi sub tăcere totală închisorile din Est. Dar referiţi-vă la ele doar când este eliberat un deţinut, fie că în realitate are un cancer în ultima fază, fie că, bine reeducat, trebuie trimis să-şi facă misiunea în West.
— Răsturnaţi raportul dintre asasin şi victimă! Dacă este omorât un ambasador american, vorbiţi de exploatarea din ţara respectivă, de amestecul CIA în treburile sale interne; prezentaţi asasinatul ca o execuţie, execuţia ca având la bază o judecată, judecata ca fiind în spiritul dreptăţii. Telespectatorii vor urî victima şi vor aplauda criminalii, pe care îi vor crede eroi.

— Fiţi nuanţaţi! Dacă vă referiţi, de pildă, la Argentina, în legătură cu disputa pentru insulele Falkland, prezentaţi-o ca o ţară ce îşi revendică eroic teritorii cotropite de Anglia conservatoare. Uitaţi să amintiţi că nu au aparţinut Argentinei şi că nici un locuitor al insulelor nu doreşte nici astăzi aşa ceva. Dar dacă vă referiţi la Argentina în raport cu Nicaragua, ridicaţi-vă vehement împotriva juntei care conduce la Buenos Ayres. Iar dacă în Nicaragua moare un medic german sosit acolo să ajute la construirea sovietismului, înebuniţi lumea întreagă de oroarea crimei comise. În schimb, dacă în Afganistan sunt arse cu napalm sate întregi, ori nu spuneţi nimic, sau cel mult, anunţaţi laconic unele pierderi suferite de forţele rebele.

— Ridicaţi statui celor ce ne ajută cauza! Făceţi din Willy Brandt un mare social-democrat, dar treceţi sub tăcere faptul că în 1946 cerea fuziunea dintre socialişti şi comunişti, după cum o făcea Voitec la Bucureşti.
Creaţi impresia că după Bismarck, al doilea mare cancelar german va rămâne Schmidt, dar să nu arătaţi că în urma sa nu a rămas nimic altceva decât un partid socialist alunecat spre stânga şi semnătura lui proprie prin care a afirmat în faţa posterităţii că în numele germanilor neîntrebaţi, a renunţat la Helsinki la Prusia Orientală, în favoarea Sovietelor, fără ca măcar să existe un tratat de pace cu Germania.
— Amestecaţi planurile până la confuzie! Despre guvernul socialo-comunist din Paris, arătaţi-i mai de grabă solidaritatea atlantică, decât faptul că miniştri comunişti deţin importante posturi. Când vorbiţi de cultura franceză, referiţi-vă la Sartre, nu la Malraux. Când îl comemoraţi pe Yves Montand, lăudaţi-i creaţia deputatului comunist din filmul „Z“, nu a victimei stalinismului din „l'Aveu“. Despre socialistul german Wehner puteţi spune că la aproape 80 de ani s-a căsătorit cu fiica soţiei de care a rămas nu de mult văduv, dar nu pomeniţi niciodată de trecutul său de la Moscova, unde a lucrat ani de zile, în calitate de comunist, sub ordinele lui Stalin.

— Combăteţi oricând şi oricum Statele Unite şi pe Regan, acest american încăpăţânat care şi-a pus în minte să ne oprească marşul nostru către victoria finală şi totală! Creşte şomajul în America şi în Grecia guvernată de socialistul Papandreu? Uitaţi de Atena şi referiţi-vă doar la Washington! Iar dacă scade şomajul în Statele Unite, nu-l mai prezentaţi în procente, ci doar în milioane. Cine mai ştie câţi şomeri au avut Statele Unite, în cifre absolute, în 1982? Nu uitaţi câţi prieteni şi aliaţi avem în presa şi televiziunea de peste Ocean, care au contribuit atât de mult la căderea lui Nixon şi la ridicarea lui Carter!

— Aceleaşi persoane cu aceleaşi funcţii, prezentaţi-le diferit după cum dictează interesele noastre! Când vorbiţi de generalul Pinochet, prezentaţi-l ca pe dictatorul Pinochet, iar dacă relataţi despre dictatorul Jaruselski, referiţi-vă la generalul Jaruselski. Nu uitaţi: Preşedintele Ceauşescu şi călăul Franco, Preşedintele Fidel Castro şi tiranul Salazar. Că Spania şi Portugalia au devenit democraţii, ceea ce arată în fond că tiranul nu era chiar atât de călău şi nici călăul chiar atât de tiran, cine mai observă? Mai ales că se filmează despre arestările din Turcia, dar nici un reporter de televiziune nu a filmat în închisorile cubane sau româneşti.

Am mai băut un pahar din lichidul incolor şi pe tonul grav care anunţă apropierea de fianal le-am spus:

— Şi acum câteva cuvinte despre combaterea exilurilor care îşi spun politice, ale celor plecaţi din Est în Vest. Sunt cazuri care ne fac cinste, cum este cel al lui Rudolf Bahro, comunistul din Germania Răsăriteană, pentru care Germania Federală a plătit

Continuare în pag. 6

SCRISOARE DESCHISĂ

se pare mai mult decât o problemă pasageră de aplicare a principiilor eticii și echității, fie și de către stat.

Supuneți anulării actualele legi care-i împiedică pe cei mai mulți oameni să circule, să vadă cu proprii lor ochi, să gândescă cu propriul lor cap, dați fiecărui cetățean dreptul de a avea un pașaport, așa cum are un buletin de identitate, pe care să-l obțină fără o formularistică complicată, fără să ni„se dea" voie și vom constata, sunt convins, că această problemă, pe care tot noi am creat-o, nu va mai exista!

Altminteri, fuga cu acte în regulă și fuga fără acte, vor deveni, treptat, tot mai mult, o calamitate națională.

Dimpotrivă, o inițiativă de un asemenea curaj – dacă curaj ne trebuie pentru a respecta litera și spiritul Constituției și acordurile internaționale – nu este în măsură decât să sporească prestigiul socialismului, atât în interiorul țării, cât și în afara ei.

Așadar, pentru a-i determina pe compatrioții noștri să nu mai fugă, trebuiesc luate nu măsuri în stilul românesc al adăugirii unor noi obstacole la cursa și așa plină de peripeții de tot felul, care poate dura luni de zile și pe care cine este decis să fugă, tot o parcurge, ci de schimbat ceva, de instaurat o nouă ordine economică și politică interioară, mai aproape de oameni, de interesele lor. Ar fi o foarte bună pledoarie în sprijinul ideilor dumneavoastră consacrate noii ordini politice și economice internaționale.

Alături de problema circulației oamenilor, de aceeași valoare este și cea consacrată circulației ideilor.

Personal, sunt de acord cu punctul de vedere al partidului nostru, conform căruia nu este suficient a prelua din cultura altora, a accepta pasivi circulația, într-un singur sens, de la alții, la noi, a ideilor, fără a impulsiona și mișcarea în sens invers, cu ideile noastre, ale celor din spațiul carpato-dunărean, spre exterior.

Este adevărat că pe plan oficial se întreprind eforturi în acest sens. Dar fără o democratizare largă a vieții interne care să facă posibilă participarea cât mai multor oameni la creație, cu ceea ce este capabil fiecare să aducă în domeniul său de activitate, fără o creație filozofică, artistică, literară care să nu fie trecută prin stasurile concepute anume pentru artă, nu poate fi închipuită o autentică contribuție românească la mișcarea de idei a contemporaneității. Creația fiind un act individual, o asemenea participare se bizuie pe personalități și nu pe artiști încolonați.

Apartenența la filozofia marxistă este ea însăși o chestiune de structură intimă a fiecărui creator care transmite ceva din conștiința sa operei pe care o elaborează, încât nu poate fi nici dictată, nici încadrată unor planuri de muncă sau programe, fără ca aceasta să însemne întoarcerea la dogmatismul de cea mai tristă amintire.

Din păcate, un asemenea dogmatism îl retrăim astăzi, când un stalinism în haină nouă se dă drept marxism, iar supravegherea administrativă a întregii culturi, drept patriotism și partinitate. Despre ce schimb de valori mai poate fi vorba?

Lipsa democratismului culturii noastre este resimțită atât de cei care ar trebui să fie beneficiarii ei, cât și de unii creatori.

Deși nu mai avem instituția cenzurii, cred că nu greșesc dacă afirm că ne numărăm printre țările cu o cenzură generalizată și deosebit de drastică.

Jocul de-a democrația a devenit un lucru curent. Lucrările propuse spre tipărire vor fi discutate mai întâi de oamenii muncii – ei sunt „beneficiarii" – pentru a fi acceptate sau respinse, deci se admite aprioric înlocuirea criticii de specialitate cu amatori, iar publicul larg, cu „delegați". Editurilor li se ia oxigenul – care pentru ele este hârtia – fără ca să-și mai poată face datoria față de creația originală. Astfel apare traficul de influență, aprecierea operei, fixarea tirajului nu pe baza lucrării în sine, ci pe baze mult prea lăturalnice.

Despre care schimb de valori mai poate fi vorba?

Cu toate că era timpul să închei, nu pot face aceasta, înainte de a evoca o altă aniversare din anul 1978, începută încă de prin decembrie și concluziile la care am ajuns.

Este vorba de aniversarea de 60 de ani de la nașterea dumneavoastră.

În luna aprilie s-au împlinit însă și zece ani de când ați rostit câteva fraze care au devenit deosebit de actuale astăzi și pe care, în locul tovarășilor din conducerea de partid, le-aș fi pus drept moto întregii sărbători.

Ați spus acum zece ani că nu avem nevoie de idoli și că nu avem de ce să facem dintr-un om un portdrapel, pentru că portdrapelul nostru este învățătura marxistă.

Sunt întru totul de acord cu dumneavoastră și de aceea, permiteți-mi să-mi exprim nedumerirea, de ce oameni care recomandă altora studierea documentelor de partid și a cuvântărilor dumneavoastră, nu fac ei înșăși același lucru?

Pentru că, în ultimii ani, propaganda de partid a făcut din dumneavoastră un idol.

Ași dori ca oamenii care vor fi tentați să-mi răstălmăcească cuvintele, să înțeleagă bine că meritele reale, deosebit de mari, pe care le aveți în fața poporului și partidului, prestigiul pe care l-ați căpătat în lumea întreagă sunt un adevăr obiectiv și de necontestat.

În același timp, în calitate de comunist, îmi exprim dezacordul cu renașterea cultului personalității, chiar dacă forma pe care o trăim astăzi, reprezintă o variantă nouă, „îmbunătățită", împodobită chiar și cu tricolor, al aceluiași fenomen pe care chiar dumneavoastră l-ați condamnat cândva.

Mă desolidarizez deschis de proslăvirea fără măsură a persoanei dumneavoastră în cuvântări și articole, de organizarea ridicatului în picioare a mii de oameni și de scandarea numelui, (într-una din scandări, numele țării apare pe planul al doilea, după cel al dumneavoastră!); de aducerea în piețele publice a zeci de mii de oameni care vă vor scanda numele, de angajarea de poeți care și-au făcut carieră nu prin talentul real, ci prin iscusința lingușelii; de violentarea limbii române în a găsi combinații și comparații care nu au mai răsunat până astăzi, cu fixități și scheme, menite a vă face din om – supraom.

Apropiindu-mă de finalul scrisorii, nu contrazicându-mă față de ceea ce am afirmat mai sus, doresc să vă aduc un elogiu pentru curajul pe care în numeroase împrejurări l-ați dovedit și pe care continuați să-l manifestați printr-o serie de inițiative internaționale. Tocmai acest curaj mi-a fost exemplu, când am luat decizia de a spune sincer, public, ceea ce gândesc. Dacă considerați că au dreptate anume cei care sub un pretext sau altul, nu agrează tocmai acest curaj al dumneavoastră, vă rog, în cazul meu – individual dar similar – să fiu tras la răspundere în modul cel mai drastic.

În calitate de cetățean român și de membru al partidului comunist, consider că locul meu este acasă și cu sentimentul că nu am comis nici o faptă nedemnă, exprimându-mi dezacordul în unele probleme cu conducerea partidului, mă întorc acasă cu fruntea sus.

Întrucât, nu am făcut decât să-mi îndeplinesc o îndatorire de conștiință.

Pemiteți-mi să-mi exprim considerația.

Victor Frunză
scriitor,
conferențiar la Facultatea de Ziaristică

Paris, aug. 1978.

DIN JURNALUL UNUI PROVOCATOR

Continuare din pag. 5

din greu, ca să-l importe, cu nevastă, amantă și bibliotecă marxistă. Acum s-a stabilit la Offenbach, în Germania Federală, localitate bine cunoscută în lumea exilaților

Sunt cazuri, în care cei care ne supără cu adevărat, au primit cuvenitele avertismente, unii chiar atât de aspre încât de ei s-a ocupat după aceea doar familia.

Un caz particular îl constituie exilul românesc. Aici nu trebuie să cheltuim nici timp și nici bani. Exilul românesc nu trebuie combătut și dezagregat, deoarece și-a luat singur aceste sarcini. Priviți-i cum se insultă și se sfâșie între ei exilații români. Puținii bani ce-i au, îi cheltuiesc să-și trimită unul altuia scrisori de amenințare sau cu insulte. În cele mai multe rânduri ce le publică, unii despre alții, în loc să se sprijine, să se solidarizeze, cum le-ar dicta-o interesele lor, ei se combat, așa cum o dictează interesele noastre. S-au măcinat vechi prietenii, au aruncat cu hulă în oameni care au suferit mai de mult pe front sau alții, în închisori. Cum să nu iasă la suprafață, în acest climat, în care atâția se complac, aventurierii și golanii? Mai ales că sunt ajutați și de indiferența și tăcerea majorității exilaților, indiferență și tăcere ce ne folosesc așa de mult!

Mi-am privit ciracii și le-am făcut semn să se retragă. Au pornit spre ieșire cu spatele, dându-mi respectul ce mi se cuvine, strângând într-o mână tăblița cu însemnări, în cealaltă tibișirul roșu.

În urma lor am golit din cană ultimii stropi din lichidul incolor, dar așa de bun la gust!

Ce gust bun are Moskovskaia Vodka!

In legătură cu nota „Câteva întrebări" apărută în CURENTUL din Martie/Aprilie 1983 primim la redacție din partea D-lui Constantin Burlacu din New York, următoarele:

„Eu am fost personal la audierile ce s'au ținut de către Comisia Senatului American din vara trecută, l-am întâlnit pe trimisul regelui Mihai în persoana d-lui Dan Cernăvodeanu.

Am și discutat cu el, a contat mult pe Consiliul Național Român care i-a promis că vor discuta în fața Comisiei Americane dar cum această Secție Nord Americană nu reprezintă mare lucru în Statele Unite a fost respinsă.

Nu înțeleg de ce „Cuvântul Românesc" care ca și alte publicații românești... fac voluntar reclamă unor oameni -cum este în cazul d-lui Dan Cernăvodeanu, Florin Gâldău, Nicolae Dima etc. precum că ar fi vorbit în Senatul American. Nici unul din cei trei menționați mai sus nu au vorbit în vara trecută în fața Comisiei Senatului American și d-nul Cernăvodeanu ca trimis al regelui, nu apare nici cel puțin cu o declarație în cartea de documente publicate în această privință de Senatul American.

D-nul Cernăvodeanu cu care m'am întâlnit la Senatul American a avut asupra sa o declarație ce i-a arătat-o unui prieten de al meu dar nu era prea ostilă regimului comunist din țară".

SUB ZODIA STALINISMULUI

de Corneliu Florea

În memoria luí Titus, impușcat pe frontiera româno–yugoslavă, după semnarea acordului de la Helsinki.

Martie 1953. Detașamentul nostru de pioneri, purtători ai cravatelor roșii, uniți în ședință de lucru „dezbatem" conținutul unei scrisori pe care trebuia să o scriem TOVARĂȘULUI GENERALISSIM STALIN. Periodic eram adunați și „torturați de emoțiile" de a scrie „tătucului" o scrisoare de mulțumire pentru tot ce a făcut pentru noi(superlativ de supunere), pentru părinții noștri, pentru ȚARA noastră, pentru VIAȚA noastră, să-i mulțumim, să-i privim zilnic portretul, să-i învățăm LIMBA, să-i cântăm, să-i spunem poezii. PERIODIC. TOT TIMPUL. ORICÂND GATA SĂ-I ROSTIM NUMELE CU RESPECT. Noi pionerii, noi elevi de școală elementară, de la noi din cartier, de la noi din TIMIȘOARA, de la noi din RPR (pentru cei care nu știu Republica Populară Română, căci țara noastră ajunsese numai un ADJECTIV). Pentru noi toți pionerii din ESTONIA și LITUANIA până în ROMÂNIA și ALBANIA, era o datorie pionerească *să-i mulțumim tovarășului STALIN. Nu mai mergeam la SFÂNTA BISERICĂ ca să ne rugăm CREATORULUI pentru moșii și strămoșii noștri, pentru părinții noștri, pentru PATRIA NOASTRĂ. Nu. Noi semnam convocatoare pentru ședințele de lucru ale detașamentului, mergeam și ni se explica cu brutalitate cum să-i mulțumim tătucului pentru toate, să-i scriem frumos, să nu greșim, să-i spunem, să-i scriem lui TOT. Noi eram între 10 și 14 ani cea mai perfactă perioadă să fim „ALTOIȚI MICIURINEȘTE", sau să ni se „CREEZE NOI REFLEXE CONDIȚIONATE PAVLOVIENE", moment foarte bun în evoluția psihică a fiecăruia de a fi ÎNDOCTRINAT tot timpul prin orice mijloace: de la înlocuirea LIMBII LATINE și introducerii LIMBII RUSE, de la a-ți nega SFINȚII NAȚIUNII la al idolatriza pe GENERALISSIM, de la înlocuirea valorilor naționale la obligativitatea adulării MOJICULUI ȘI MOJICISMULUI SOVIETIC, osanale, osanale, cântece, poezii, citate, lozinci și aceste periodice scrisori... Zi de zi. În timp, prin variate metode, minime, aparent inofensive, dar perfect conduse, începuse și pentru noi TORSIONAREA, începuse marea crimă împotriva dezvoltării libere a personalității noastre, singurul nostru educator acceptat era STALIN. Lui îi caligrafiam cu exigență în frumoase litere latine, scrisori de mulțumire, de urări de noi succese în construcția comunismului, scriam cu grijă și teamă sub privirea încruntată a instructorului nostru de pioneri (tovarășul instructor Bălău care era mai mare ca noi cu cinci ani, era utemist și muncitor și era modelul la care trebuia să ajungem... „Ca tovarășul instructor Bălău să ajungeți!"). El știa tot despre tovarășul Stalin, pe el trebuia noi să-l ascultăm mai mult decât pe iubitul nostru profesor de Română, Domnul Tredu.*

Scrisoarea cerea multă bătaie de cap – exact ceea ce se urmărea – aceeiași ideee în cât mai mult timp lasă amprentă adâncă în conștient. I-am scris de toate: și de rezultatele la învățătură și de munca voluntară și ne luam și angajamente, îi mulțumeam pentru TOATE... și astfel ne apropiam de sfârșitul scrisorii când cineva a propus să-i urăm sănătate. Privirile noastre s-au îndreptat întrebător către instructorul nostru de pioneri. Tovarășul instructor Bălău a meditat încruntat și nouă ni se oprise și respirația de importanța momentului, apoi a decis:

– Nu, tovarășul generalissim STALIN are o sănătate de FIER, de OȚEL (se corectă repede) și noi încheiem scrisoarea urându-i succese în construcția comunismului.

GATA, s-a terminat. Obosiți de lungimea timpului sub tensiune, când am ieșit afară am simțit și mai puternic primăvara, dintr-o dată am devenit ceea ce eram – copii – și am început să ne purtăm firesc; se întâlniseră cele două primăveri, a noastră și cea a anului.

Mergeam spre casă, vorbind tare și zbenguindu-ne, când am rămas numai eu și TITUS – locuiam pe aceeiași stradă mai la periferie – Titus a devenit serios și a spus că vrea să-mi spună un secret.

– SECRET?? CE SECRET?! Spune-mi !!

Dar Titus, bunul meu coleg de bancă și de stradă a zis să „mă jur" întâi că nu-l spun la nimeni și numai după aceea are să-l spună.

– Cuvântul de pioner, nu merge?, am întrebat.

–Nu.

El devenise foarte serios și categoric iar dornic ca orice copil de a afla SECRETE m-am jurat. Privind în jur ca ultimă măsură de precauție, Titus mi-a spus:

– SCRISORILE ASTEA pe care le scriem noi lui Stalin nu ajung niciodată la el, le aruncă pe foc sau în WC!!

M-am speriat rău, rău de tot și Titus și-a dat seama și la repezeală m-a pus să jur din nou.

– Nu se poate! a zis îndoiala din mine.

– Ba da. Am auzit eu o discuție, să nu mă întrebi pe cine că nu-ți zic, dar ei ziceau că în Timișoara toate detașamentele de pioneri scriu scrisori, și din toată ȚARA se adună cu miile și STALIN nu are timp să le citească și nici nu știe românește.

– Nu știe românește dar îi citesc translatori, am argumentat eu, mândru de argument.

– Da, dar are și scrisorile pionerilor din Ungaria și Cehoslovacia și Bulgaria...

– Și are și pentru ăia translatori.

– Da, dar are și ale pionerilor din RUSIA, care-s milioane...

– Da, dar rusește știe să citească, m-am grozăvit eu imediat.

– Dar timp are??

Am rămas pe gânduri. Zeci de mii de scrisori!

– Cine ți-a spus asta? am întrebat.

– Am zis să nu mă întrebi. Și-i scriu scrisori și luptători pentru pace, îți dai seama că nici nu are loc unde să le pună în KRMLIN.

Acest argument m-a pus la punct.

– ATUNCI, DE CE LE SCRIEM?? am întrebat.

– Nu știu, a răspuns Titus, dar întrebarea ne-a muncit pe amândoi. Apoi ne-am despărțit.

Nu am aflat atunci de ce îi scriam noi scrisori TOVARĂȘULUI STALIN, care nu ajungeau la el, dar pe urmă am aflat despre INDUCȚIA PSIHICĂ, despre SUGESTIA PERMANENTĂ. Ca metode educative și politice de a IMPLANTA ORIENTAREA DORITĂ ca apoi să obții SUPUNERE TOTALĂ, această metodă prinde cel mai bine la copii, adolescenți, săraci, needucați. Tot mai târziu am aflat că dacă o societate are carențe, acestea se datoresc unei mentalități educaționale făcute la copii, deci vă rog nu priviți cele mai de sus ca un fapt pueril, căci este de fapt un FAPT AUTENTIC DE GREFĂ STALINISTĂ ce li se făcea tuturor copiilor din R. P. Română și celorlalte Re-pe-uri în acel TIMP. A fost o infuzie otrăvitoare pentru dezvoltarea liberă a personalității întregii mele generații. Întreaga mea generație poartă mai adânc sau superficial acest stigmat al DROGULUI COMUNIST ce ni s-a administrat din copilărie. ACEASTA ESTE O CRIMĂ STALINISTĂ. La dreapta judecată a istoriei se va ține cont de ea.

A doua zi am aflat că Stalin MURISE. Nu puteam să credem. STALIN cu sănătatea lui de FIER, de OȚEL cum zicea tovarășul instructor Bălău, să moară?!? Dar când cu vocea plină de suferință ne-a spus-o chiar dânsul, am crezut și am suferit. Câte făcuse el pentru noi!! Freamăte neînțelese pentru mine se simțeau în jurul meu, șoapte, mișcări, parcă era un cutremur. Toți profesorii aveau niște mutre anormale și pentru durere și pentru bucurie, se dădea o luptă între sentimente și ceea ce trebuia mimat.

Am avut o ședință fulger pe unitatea de pioneri, foarte scurtă și „dureroasă" prin MAREA **PIERDERE** *SUFERITĂ DE TOȚI... apoi am scos băncile și catedra dintr-o clasă, am fixat tabloul lui Stalin pe o tablă neagră (sporea jalea), toate pionerele au adus flori pentru Stalin (am aflat cu această ocazie că nu-i mai spuneam tovarășul Stalin). Stegarii, toboșarii, trompeții și pionerii cu instructorii și profesorii făceau de gardă la PORTRET. Era o atmosferă, o zăpăceală generală, povești de tot felul (se părea că l-au otrăvit imperialiști americani – varianta locală), întrebări (ce ne facem acum fără generalissim), răspunsuri mute, zâmbite, lăcrimate, neștiute. O colegă plângea și alte trei o consolau. Parodia creștea, creștea, se umfla de ridicol, instructorii noștri se întreceau între ei prin slugărnicie, s-a pus un frumos caiet cu coperți roșii în care cu mic cu mare am foști duși să scriem câteva rânduri din marea noastră suferință.*

Peste ani mi-am adus aminte de acel caiet pe care-l doream mai mult ca ori și ce obiect, câte minciuni monotone conținea el, și ca el zeci, sute au dispărut căci erau praf și praful nu rămâne în istorie. Ne întrebam între noi ce am scris, să vedem care a scris cel mai frumos. Titus a scris frumos:

„ ...îmi pare foarte rău că nu-i mai pot scrie generalissimului Stalin...", la care tovarășul instructor Bălău a zis că și lui îi pare rău.(?!?)

Când ne-am dus acasă am râs de „ne-am prăpădit" de treaba asta, dar cineva pe stradă ne-a oprit și ne-a făcut o observație foarte severă: „Nesimțiților, acum v-ați găsit să râdeți". Am încremenit și când ne-am revenit am luat-o la fugă. Stalinismul „era puternic" la noi în cartier, și la fel în toată țara.

S-a declarat mare doliu internațional. Tata care când îmi făcea observații sau morală, eu trebuia să stau drepți, de data asta s-a arătat foarte sever și mi-a spus că dacă vreau să avem ce mânca și să fim toți împreună eu trebuie să fiu cuminte, serios, să nu râd și dacă mă întreabă cineva ceva despre Stalin să spun că nouă ne pare foarte rău și să-l evit. MOARTEA lui îngrozea lumea la fel ca și VIAȚA lui.

Suflarea timișoreană înghesuită între OPERĂ, unde în balconul ei se dădeau în spectacol câțiva parveniți, ce jucau prost dar FORȚA le aparținea, și CATEDRALĂ așteptau plictisiți adevăratul EVENIMENT. Vor bate CLOPOTELE CELE MARI ale catedralei. Toți timișorenii vorbeau în casele lor de acest eveniment, toți îl așteptau, pentru că de când venise STALIN LA PUTERE clopotele cele mari au fost INTERZISE SĂ BATĂ. Religia este opium pentru popor, era definiția care trebuia să o dai și noaptea în somn dacă cineva te scula și te întreba. Și iată că nici un timișorean breaz nu putea să explice de ce Stalin avea nevoie de OPIUM acum când murise... vorbesc de explicații din BALCONUL OPEREI căci muritorii de rând, înghesuiți între OPERĂ și CATEDRALĂ șoșoteau în pur spirit bănățean: „opiumul îi bun la dureri și ce bine îi va prinde o gură de opium când Scaraoski o să-l bage în cazanul cu smoală încinsă, pe generalissim!!"

La ora fixată pentru cele cinci minute de doliu, un tovarăș a început să spună ceva foarte important, dar CLOPOTELE CELE MARI au tunat ca din ceruri și toți am încremenit la auzul LOR. Era ceva pe care-l doream dar de care nu aveam parte, era profund, era o parte din noi toți timișorenii adunați, spunea ceva ce nu ni s-ar fi dat voie să spunem noi, era interzis, dar CLOPOTELE CELE MARI spuneau acum pentru noi. Toți priveam muți și mândri către catedrală. Nimeni nu mai privea „balconul cu parveniți!" ... Dar nu a durat mult că au început sirenele fabricilor și totul s-a transformat într-o hărmălaie comunistă, ceea ce a trezit oamenii la realitate din visul lor de speranță creștinească, i-a decepționat din nou, i-a agasat în adâncul lor necontrolat încă și așteptau sfârșitul acestui miting forțat la care au fost din nou înghesuiți ca vitele între OPERĂ și CATEDRALĂ. Toți erau sătui de suferința care trebuiau să o poarte artificial și toți se întrebau ce se va întâmpla de acum, toți sperau. Printre noi trecea în fugă un tip care striga: A MURIT TIRANUL, VA MURI ȘI TIRANIA. Titus mă privi de parcă ar fi vrut să spună ceva asemănător dar nu știa cum să spună. Văzurăm cum doi îl urmăreau pe acel tip tânăr care crease admirație și speranță în jurul lui, dar lui i se deschidea calea pe când celor doi li se închidea.

Tiranul murise, dar tirania nu a murit pentru că ea este o formă socială antiumană dintotdeauna (ea se exacerbează în momente istorice când se întâlnește cu genii rele) așa cum libertatea este o dorință umană, o perfecțiune socială a umanității în evoluția ei.

ÎN MARTIE 1953, CLOPOTELE CELE MARI ALE CATEDRALEI, băteau pentru cel care le-a interzis, eliberatorul popoarelor care era de fapt înrobitorul popoarelor. Cum altfel poți să-l numești pe cel care vine în țara ta și nu-ți dă voie să tragi clopotele bisericilor tale, pentru bucuria credinței tale, pentru țara ta și moșii și strămoșii tăi? În zbuciumata noastră istorie era ceva fără precedent, toate ni s-au întâmplat, ni s-a ciuntit țara în războaie, ni s-a împuținat poporul prin lupte, ni s-au furat averile, ni s-a interzis graiul și cântecele, dar nimeni nu s-a atins de CLOPOTELE NOASTRE.

CLOPOTELE au rămas ca legătură permanentă de credință, de speranță și iată că a venit „unul prin istorie" și a făcut-o și pe asta. Ce victorie, ce drepturi de învingător i s-au scris acestui MORT ca să ne ia nouă sunetele clopotelor noastre străbune, ce lighioane fătate l-au ajutat în țara noastră să-și facă poftele de nepoftit, urît și blestemat.

Clopotele noastre nu mai aveau voie să bată pentru noi, pentru morții noștri, dar lui da, pentru el nu mai era opium, pentru el TOATE și pentru noi numai întinarea frunții în fața lui. Atunci am descoperit că am fost mințiți și înjosiți din copilărie, noi scriam scrisori și nu aveam voie să mergem la biserică iar el nu le citea și dacă vroia putea să pună toate clopotele din RUSIA și ESTUL EUROPEI să bată, să bată, să bată...

POLONIA 1983

Din motive cunoscute suntem nevoiți să tipărim CURENTUL în mod provizoriu în străinătate.

Curentul

apare în erscheint in der
CURENTUL Verlagsgesellschaft mbH
Verantwortlicher Redakteur und Alleingesellschafter: Vasile C. Dumitrescu (Publizist, München)
Gemeinsame Anschrift: Nördliche Auffahrtsallee 7, 8000 München 19, Bundesrepublik Deutschland, (R.F.G.)
Telefon: (089) 155305

Composersatz: Jon Dumitru-Verlag, München

Typografia (Drucker): Ernst Vögel
8491 Stamsried, Kalvarienbergstr. 22

Curentul

apare în acest an la două luni. Costul unui abonament este de 25 Dolari (USA) în valuta țării în care domiciliază abonatul. Plata se efectuează la: Deutsche Bank, Filiale München, Zweigstelle Rotkreuzplatz. BLZ 700 700 10, Konto Nr. 7545636 sau Postschekkonto Nr. 88094 – 805, München.